

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — nedeljska
izdaja celoletno 96 Din,
za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 59.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Zakaj nikdo ne mara nič slišati o Zvezi narodov

Že samo beseda Zveza narodov ima danes tako odbijajoč zvok, da bravec v nemem protestu odloži časopis ali knjigo, ki o njej razpravlja. Simpatija do Zveze narodov gotovo ni nekaj umetnega, saj je zrasla iz elementarne težnje človeštva, ki je v svetovni vojni izkrcavalo, da najde sredstvo, ki bi bilo v stanju ohraniti mir kot trajno ustvarjajočo vrednoto, od katere je edino odvisen napredek narodov. In tudi danes, po 16 letih njenega življenja, se simpatije do zamisli Zveze narodov čisti nič niso spremenile. Spremenilo se je samo zaupanje v njo in v uspešnost njenega dela. Da se je mimo vseh slavošpevov državnikov na Zvezo narodov, mimo vse razborite propagande, ki se vrši v njen prilog, mimo vseh neštetih zasedanj in časopisnega poročanja, mogla uveljaviti v javnem mnenju širokih ljudskih plasti, ki nimajo časa za filozofsko-pravna razmišljanja, tako globoka antipatija do Zveze narodov, za to morajo biti tehtni razlogi, ki bi jih nikdo ne smel podcenjevati. V naslednjem bomo skušali na podlagi najnovejših političnih dogodkov, ki svet razburjajo, nazorno pokazati, kako opravičljiv je zdravi ljudski instinkt, ki je vse besedičenje okrog Zveze narodov že davno potisnil izven območja tega, kar ga v mednarodni politiki interesira.

Na 3 velikih kontinentih zemlje smo priča velikanskih dogajanj, ki se razvijajo pred nami in katerih zadnje dejanje še dolgo ne bo prišlo. V Aziji razpada veliko kitajsko cesarstvo s svojimi 450 milijoni ljudi in kos za kos njegovega bogatega ozemlja prehaja v tujo posest. Lani je bila Mandžurija, velika kot 4 Jugoslavije, letos nove pokrajine, nič manjše po obsegu in po številu prebivalcev, prihodnje mesece pridejo na vrsto Mongolija, Turkestan, Tibet. V Afriki stoji pred delitvijo edina še samostojna vladavina, skoraj štirikrat tako velika kot naša država in velesile se samo še sprašujejo, kateri kos si bodo osvojile. V Južni Ameriki se je ravnokar končala 3 letna krvava borba med dvema prostornima državama, ki je zahtevala eno desetino vsega prebivalstva kot smrtni davek, ki napoveduje komaj začetek novih borb za lastnino teh ogromnih ozemelj v osrčju kontinenta, ki jih je beli osvajalec zasedel samo na zemljevidu.

In vendar so Kitajska in Japonska bile članice Zveze narodov, in vendar sta Abesinija in Italija članici Zveze narodov, in vendar sta Paragvaj in Bolivija članici iste ustanove. Vpaka izmed imenovanih držav je slovesno podpisala svetovni mirovni pakt in prisegla, da bo spoštovala brez izjeme vse obveznosti, ki so v paktu Zveze narodov našete. Poleg njih je stavilo pod mirovni pakt svoje podpise še 62 drugih kulturnih držav in s tem priseglo, da bodo druga drugo ščitile, druga drugo branile proti vsakemu, ki bi v pohlepu po tuji lastnini prelomil sveto prisego. To se je zgodilo komaj pred 16 leti. In kaj vse beremo v tem mirovnem paktu? V členu 10. pakta Zveze narodov čitamo, da morajo vse države članice skrbno braniti teritorialno nedotakljivost kakšne napadene države, ki je član ženevske bratovščine. V členu 16. beremo, da imajo vse članice Zveze narodov dolžnost, da z vojaškimi, diplomatičnimi in gospodarskimi ukrepi prisilijo napadalca, da se umakne in člen 17. slovesno ugovarja, da nima nobena država, članica Zveze narodov ali ne, pravice ogrožati miru na svetu.

Katera izmed 65 držav članic Zveze narodov je mignila samo s prstom, ko je Japonska segla po ogromnih mandžurskih pokrajinah — lasti kitajske države? In to še takrat, ko je bila Japonska v ženevski zvezi. Vse zaporedoma so se izmotavale, vsaka se je upirala in klic Kitaja po pomoči je izvenel v smešni komisiji, ki je potovala v Mandžurijo in po preteku enega leta ugotovila, da so pokrajino zasedle japonske čete, da ne govorimo o jalovi besedni debati, ki je utonila v ženevskih kletkah za arhive. Katera izmed članic Zveze narodov se zgane danes, ko Kitaj zopet kliče na pomoč, ko mu Japonska trga še nadaljne kose od njegove narodnega telesa in jih pretvarja v svoje kolonije? Pakt Zveze narodov s svojim 10., 16. in 17. členom mirno počiva, vse obljube pozabljene, vse prispege prelopljene, kot da bi šlo za kakšen pravadni Konfucijev izrek.

Ali je katera izmed držav članic Zveze narodov resno posredovala v Južni Ameriki, ko sta v prerijah Gran Chaca krvavela dva naroda, oba člana ženevske bratovščine? Mednarodne komisije so se sprehajale po bojišču, za njimi ali pred njimi pa so šli transporti za municijo, prihajajoči iz držav, ki so pred 16 leti prisegale bratsko ljubezen v paktu Zveze narodov. Šele, ko sta oba naroda izkrcavala, ko je morilno podnebje prerij in pragozdov uničilo udarno moč obeh in ko prazne državne blagajne v obeh državah niso mogle več plačevati nabav za orožje in municijo, je sama od sebe končala po treh dolgih krvavih letih ta morija, ki bi jo bila Zveza narodov, če bi bila nekaj realnega in ne samo knjiga s paragrafi, končala lahko v par mesecih.

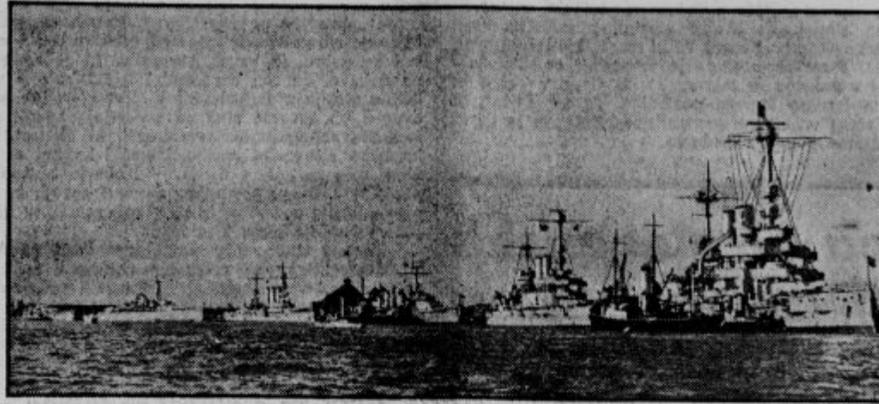
Ali se katera izmed članic Zveze narodov sedaj gane, ko Abesinija, tudi članica te bratovščine, zopet in zopet pošilja svoje klice po pomoči v Ženevo? Nikdo ne zahteva sklicanja Sveta Zveze narodov, nikdo noče videti, da je ogrožen mir, ko vendar gre za obstoj prastarega cesarstva, ki je kljubovalo, tisoč let najhujšim napadom na njegovo neodvisnost, nikdo noče slišati kaj o gospodarskih in vojaških represalijah proti napadalcu, kakor to zahteva člen 16 ženevske prispege.

Tako smo doživeli, da se je vojna v Južni Ameriki morala zadušiti v krvi, ki jo je natočila, tako doživljamo, da bo šla Kitajska v kose, kot da je terra nullius, in tako bomo doživeli, da bo abesinsko cesarstvo moralo računati le na odprno moč svojega lastnega ljudstva, ko bo poklicano, da brani svojo neodvisnost. Kot da ne bi bilo pakta Zveze narodov, kot da ni prisega, ki je v 20. stoletju dajejo kulturni narodi, ne veljala ničesar več.

Angleško-nemška pomorska pogajanja

Pred novimi rivalitetami na morju

Nemški pomorski gradbeni načrt je postavil na glavo obstoječe pogodbe

Križarka »Deutschland« na čelu nemškega vojnega brodograja

London, 17. jun. TG. Kakor je bilo pričakovati, angleško-nemška pomorska pogajanja niso običajna v besedičenju o pravicah ene in druge do oborožitve in v očitkih, da je Nemčija kršila mednarodno-pravne obveznosti, marveč so stopile takoj na trdo polje dejstev. Anglija ni stavila Nemčiji nikakih pogojev v smislu, da ne more priznati, da bi njeno brodograje obsegalo 35% angleškega brodograja. Angleški pogoji, kot jih prinaša »Daily Telegraph«, so stvarni in tičejo vprašanja, kakšne ladje hoče Nemčija zgraditi in s kakšnimi topovi jih hoče oborožiti. Angleški pogoji pa so ti-le:

1. Anglija želi, da velja razmerje 35% — ki ga Anglija Nemčiji brez nadaljnega priznava — ne morebiti za celotno tonažo brodograja, ampak za vsak ladijn tip posebej, torej 35% težkih križark, 35%

lažjih križark, 35% torpedovk, 35% podmornic itd. od angleškega števila ladij tega tipa.

2. Anglija nadalje želi, da ne bi Nemčija takoj in kar naenkrat vrgla na morje brodograje, ki ga hoče, marveč bi gradnja porazdelila na večje število let, tako, da ne bi imela Nemčija samo novih, Anglija pa samo stare ladje.

3. Anglija želi tudi, da sporazum priznajo Francija, Amerika, Japonska in Italija, torej države, ki jih veže razorožitvena pomorska pogodba, podpisana v Washingtonu.

4. Končno želi Anglija, da bi se našel nekak način, da se spremenijo predpisi versajske mirovne pogodbe tako, da bi bila nemška oborožitev pravno nesporna in neoporekljiva.

Nemški odposlanec von Ribbentrop je Angle-

žem odgovoril, da se zdijo angleški pogoji Nemčiji sprejemljivi in je takoj ponudil angleški vladi sledeči dve ugodnosti:

1. Nemčija sprejme, da velja 35 odstotno razmerje za vsak ladijn tip poseben.

2. Da velja 35 odstotno razmerje samo z ozirom na angleško brodograje brez ozira na katerokoli drugo vojno brodograje.

Pr eden je Ribbentrop odpotoval v Berlin k Hitlerju, mu je angleška admiralieta izročila še nekaj želja, o katerih naj nemška vlada razmišlja, in sicer:

1. Nemčija naj izjavi, da je pripravljena udeležiti se vsakega bodočega mednarodnega pakta o razorožitvi na morju.

2. Nemčija naj vpoštevata, da bi Anglija v bodoče ne mogla več sprejeti, da bi svoje gradbe novih ladij omejevala v smislu razmerja, ki ga določa washingtonska pogodba, marveč naj bi prišlo tako daleč, da bi vsaka država objavila drugim državam svoj pomorski gradbeni načrt za daljšo dobo let v naprej.

3. V tem smislu je Nemčija naprosena, da Angliji že sedaj razodene svoj gradbeni načrt in način, kako ga bo izvedla, in v kolikih letih ga namerava končati.

4. Angleška admiralieta iskreno želi, da bi sporazum z Nemčijo že sedaj zaustavil rivaliteto, ki grozi, da izbruhne med Nemčijo in Anglijo na morju, ker smatra, da bi to bilo koristno tudi za vse ostale pomorske države.

Po »Daily Telegraphu« je nemški pomorski gradbeni načrt sledeči: pet velikih 22.000 tonskih oklopnih, šest 10.000, oziroma 8000 tonskih križark, 36 torpednih rušilcev po 1000 ton, 18 podmornic po 800 ton in dva nosilca letal po 22.000 ton.

V Londonu pričakujejo, da bo jutri prišel francoski odgovor na poročilo britanske vlade o britansko-nemških pomorskih razgovorih. Mislijo, da bo jutri v Londonu tudi že italijanski odgovor. »Times« sodi, da bo italijanski odgovor vsebinsko zelo podoben francoskemu.

Abesinsko vprašanje

Jasna beseda Anglije

Anglija bo z orožjem v roki branila Abesinijo

Aleksandrija, 17. junija. TG. Visoki komisar Anglije v Egiptu, sir Miles Lampson, je imel te dni važno konferenco s predsednikom egiptovske vlade, Nasim pašo. Predmet teh razgovorov je bilo izključno abesinsko vprašanje. Nasim paša je vprašal predstavnika angleške vlade v Egiptu, ali se misli Velika Britanija v zadevi konflikta med Abesinijo in Italijo vzdržati vsakega vmešavanja ali pa misli poseči vanj v varstvo kakšnih svojih interesov.

Angleški visoki komisar pri predsedniku egiptovske vlade

Sir Miles Lampson je, kakor poročajo arabski listi, odgovoril, da bo Anglija skušala na vsak način delovati na to, da bi se spor med Italijo in Abesinijo poravnal mirnim potom in da bi pri tem bili upoštevani interesi vseh velesil, ki prihajajo tukaj v poštev. Anglija ne dvomi, da se ji bo to posrečilo, ker je treba, da vse prizadete velesile upoštevajo evropski položaj, ki je zapleten in ne brez vsake nevarnosti. Kaj bi se pa zgodilo, ako bi kaka velesila v Afriki skušala doseči svoje interese brez sporazuma z drugimi interesenti, tega visoki komisar danes še ne ve. Na vsak način pa ni misliti, da bi mogla Velika Britanija irtovati nekatere svoje življenjsko važne interese v vzhodni Afriki, ki v enaki meri interesirajo tudi neodvisno egiptovsko državo in angleški egiptovski Sudan.

Nato se je Nasim paša zanimal, ali Anglija misli v skrajnem slučaju zapreti kakšnim vojnim ladjam prehod skozi Sueški kanal.

Na to je Lampson odgovoril, da je stvar vsakakor vredna proučevanja. Če bi se mislilo, da Anglija na podlagi carigradske konvencije prehoda skozi Sueški prekop tudi vojnim ladjam drugih velesil ne sme zapreti — kar pa ni popolnoma jasno in ker pakt Zveze narodov v tem oziru dovoljuje tudi nasprotni zaključek — pa obstoja vse-

kakor možnost ukreniti odredbe, ki naj bi preprečile kakšno nezaželjeno vojsko v Rdečem morju, tudi izven Sueškega prekopa samega.

Predsednik egiptovske vlade je nato opozoril, da Egipt v kakšnem resnem slučaju nikakor ne želi, da bi italijanski vojaški aeroplani preleteli egiptovsko ozemlje, naker je sir Miles Lampson odgovoril, da je Anglija istih misli.

Nasim paša je nato naslovil na visokega komisarja Velike Britanije najvažnejše vprašanje, namreč, »v koliko bo egiptovska vlada udeležena na regulacijskih delih ob jezeru Tana in kako se bodo razdelili stroški oziroma delež na vodah in plantažah.« Tudi je želel Nasim paša izvedeti, kaj misli Anglija glede Sudana. Visoki komisar Velike Britanije je dal na to zadovoljiv odgovor.

Ob sklepu konference je sir Miles Lampson izrazil mnenje britanske vlade, da ne smatra sedanje situacije, ustvarjene po sporu med Italijo in Abesinijo, za ugodno, da bi se spreminjal obstoječi notranjopolitični položaj v Egiptu, in da bi z ozirom na resnost zunanjega položaja bilo primerno, da zaenkrat ostane se-

Kako daleč hoče Japonska

Sanghaj, 16. junija. Najuglednejši kitajski dnevnik, ki izhaja v kitajskem in angleškem jeziku v Sanghaju, prinaša sledeče zanimive informacije: Kitajska vlada v Nankingu ni še ničesar odgovorila na poslednje japonske zahteve, ki gredo za tem, da bi se izpraznilo kitajskega vojaštva vse severnokitajsko ozemlje od Velikega zidu do Rumene reke ali Hoanghoa in da bi se v tem ozemlju ustanovila uprava, ki bi bila v rokah Japoncem prijazne vlade. Nankinška vlada se topot zopet poslužuje

dani avtoritarni režim kralja Fauda. Nasim paša je temu pritril in izjavil, da je tudi egiptovski kralj in njegova vlada tega mnenja in da zato ona ne misli na to, da bi razpisala nove volitve in se vrnila k prejšnji ustavi.

Vprašanje zasčite nevtrolecev, ki prebivajo v Abesiniji, za primer vojne med Italijo in Abesinijo, posvečajo evropske vlade veliko pozornost, kakor tudi diplomatski poročevalci »Daily Telegraph«. Poročevalec navaja dalje, da so mnogi misijonarji, ki žive razkropljeni po vsej Abesiniji, in njihovi sorodniki prejeli nasvet, naj se nemudoma napote v Addis-Abebo, kjer bo poskrbljena za njihovo varstvo. Rimska vlada je pa svetovala italijanskim kolonistom v Abesiniji, naj odpotujejo iz Abesinije pred 15. julijem najkasneje. Italijanski državljani se izseljujejo iz Addis-Abebe v Džibuti in odid v Masauo v Eritreji.

Madrid, 17. jun. b. List »ABC« poroča, da namerava britanska vlada poslati 20.000 indskih delavcev v Berbero, glavno mesto britanske Somalije.

Odstavljeni general

Pariz, 17. jun. b. Po neki vesti iz Rima, ki jo prinašajo tukajšnji listi, je bil po Mussolinijevem nalogu aretiran Giuseppe de Ora, načelnik inženjerskega oddelka v vojnem ministrstvu. Obenem je bilo aretiranih več častnikov. Aretacija se je izvršila radi tega, ker je podal general de Ora poročilo o težavnem položaju v vzhodni Afriki in ker se je protivil ukrepom, ki jih je treba podvzeti v italijanskih kolonijah.

Konferenca tiska francoskih zaveznic

Malypetr: „Ostanite zvesti resnici“

Praga, 17. jun. AA. Včeraj so se v Štrbskem Plesu pod Visokimi Tatrami sestali zastopniki zavezniskih tiskovnih agencij pod predsedstvom ravnatelja CTK Tvalužeka. Opoldne je priredil predsednik vlade Malypetr delegatom kosilo in je imel pri tej priliki lep nagovor, v katerem je dejal: Ostanite zvesti resnici in zavedajte se, da tisti, ki jo prikriva zaradi začasnega uspeha, dela nepoprav-

Zato se nikar ne čudimo, če je poglavje o Zvezi narodov postalo dandanes najbolj dolgočasno čtivo, ki si ga moremo misliti, in če nam že najbolj preprosti človek s tem, da ga odriva, razodeva globok nauk, tega namreč, da je laž povsod odvrtna in da je samo resnica vredna ljubezni in navdušenja.

ljivo škodo. Bodite dobrodošli v naši republiki, ki ji stoji na čelu predsednik Masaryk, mož, ki je zmerom poudaril geslo: Veritas vincit! Naj postane to geslo last vseh, v prvi vrsti pa poročevalske službe.

Predsedniku češkoslovaške vlade se je za njegov toplo pozdravljeni govor zahvalil predsednik zasedanja Mayaud, ter mu izrazil svojo zahvalo tem bolj, ker se predsednik Malypetr ni ustrašil skoraj tisoč kilometrov dolge vožnje od Prage do prekrasnega kraja v Visokih Tatrah.

Ob koncu svojega govora je predsednik v ime vseh delegatov predlagal med soglasnim pritjevanjem izvolitev Malypetra za častnega predsednika, nato je pa med navdušenimi manifestacijami izrazil visoko spoštovanje predsedniku Masaryku in mu želel srečo in zdravje.

„Načrt Tanaka“

Na ta način je Japonska izpolnila drugi del načrta, ki ga je bil pred osmimi leti predložil japonski vladi tedanji ministrski predsednik Tanaka, to je, Japonska je postala popoln vladar ob Rumenu morju ali ob zalivu Čili. Najprej je potolkla carsko Rusijo, potem ko se je bila polastila Koreje in Port Arthurja ter dobila v svoje roke tudi južni Sahalin, tako, da je Rusiji, ki ima v svojih rokah samo šest mesecev v letu zaledeneli Vladivostok, dostop do Pacifika na jug zaprt. Z zasedbo Mandžurije ali Mandžukoa ter nato transmandžurske železnice je ruski vpliv vržen nazaj onstran Amurja. Če se Japonci sedaj polastijo kitajske Mongolije in Čaharja, Rusija ne bo mogla prodirati v Kitaj tudi ne več skozi Veliki kitajski zid oziroma skozi Kalgan. Japonci so tako ruski vpliv omejili na zapad, to je na kitajski Tur-

(Nadaljevanje na 2 strani)

kestan, koder bo pa imala Rusija nevarnega sosedo v Angliji, ki se bo brez dvoma polastila prej ali slej Tibeta. Če se Japoncem še posreči, da napravijo alianco, ki bi obsegala Japonsko, Mandžukuo, Mongolijo in osrednji Kitaj, potem bo glavni del načrta pokojnega ministrskega predsednika Tanaka izvršen in evropske velesile bodo stale pred nevarnostjo združenega azijskega odpora proti njihovi politični in gospodarski poziciji v Aziji.

Priprave generala Blücherja

Najbolj je po sedanji akciji Japonske v severnem Kitaju zopet prizadeta Rusija. Tudi ruska država čuti potrebo gospodarske ekspanzije, ki ji je pa na zapad, kjer se ji danes postavlja nasproti barijera svobodnih baltičkih držav in Poljske, zaprta. Če bi se sprla s Turčijo, ne bo mogla tudi ne na Sredozemsko morje, ker hočejo Turki Dardanele na vsak način dobiti v svoje roke in jih zopet utrditi. Ostaja ji torej samo vzhod. Sicer ji bosta zaenkrat zadostovali provinci kitajskega Turkestana in Sinkjanga, ki sta pa proti osrednjemu Kitaju zaprti za visokimi gorami in puščavo. Najnaravnější pot je torej še vedno na Tihu morje, kjer pa je sedaj postavljen zid japonskih bajonetov. Konflikt bo moral nastati že zaradi tega, ker ni nikomur neznan, da se Japonci nikakor ne čujejo zadovoljiti samo s severnim Kitajem in Mandžurijo, ampak imajo namen v doglednem času polastiti se tudi ruskega Poamurja s pristaniščem Nikolajevskim.

Sovjetska Rusija se za ta slučaj temeljito pripravlja. Ruska daljnovzhodna armada, ki stoji pod poveljstvom generala Blücherja, je organizirana tako, da lahko operira čisto samostojno od evropske Rusije. Sovjeti naselejujejo na Daljnem vzhodu velike množice kmetov, ki jih ne silijo v kolektivi, ampak jim dovoljujejo privatno gospodarstvo v omejenem obsegu in znižujejo davke za 50 odstotkov. Po primeru starih rimskih legionarjev dobivajo odsluženi vojaki na Daljnem vzhodu od države zemljo in domove. Z vsjo naglico se ustvarja tudi industrija za vojne potrebe. Največ pa daje sovjeti na svoje veliko letalsko brodogradnjo, ki ima za glavno bazo Vladivostok, od koder more napasti vse Japonsko otočje.

Japonska se izgovarja na - generale

London, 17. jun. c. Londonska vlada je danes sprejela prvo uradno sporočilo o novem sporu med Kitajsko in Japonsko od svojega veleposlanika v Tokiu. Veleposlanik sporoča svoji vladi, da vlada v Tokiu ni prav nič odgovorna za ta spor in da so ga izzvali japonski generali sami v severni Kitajski. Japonska vlada v Tokiu ne odobrava samovoljnega postopanja svojih generalov na Kitajskem, vendar pa je brez moči, da bi mogla kaj storiti proti temu. Posebno postopanje japonskih vojskih oblasti v Šaharju je zelo razburilo vlado v Tokiu in je ta izrečno izjavila poslaniku, da teh dejanj, ki jih sedaj vrše njeni generali, ne odobrava in da si pridržuje popolno svobodo.

Slovenska Matica za slovensko Akademijo znanosti Zgodovinski občni zbor

Ljubljana, 17. junija.

Danes ob 6 popoldne je bil v društvenih prostorih izredni občni zbor Slovenske Matice. Ta občni zbor ima zgodovinski pomen, zakaj na njem je bilo določeno razmerje med Slovensko Matico, ki se je vedno smatrala za predhodnico Slovenske akademije znanosti, in med to ustanovo, ki sedaj prihaja v življenje. Občnega zbora se je udeležilo zadostno število društvenikov. Predsednik dr. Lončar je ugotovil sklepčnost ter podal besedo glavnemu poročevalcu univ. prof. dr. Izidorju Cankarju. — Edina točka dnevnega reda je bila sklepanje o redni letni podpori bodoči Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Dr. Izidor Cankar je poročal o težavah, s katerimi se je morala Slovenska Matica boriti, o velikih težkočah, katere je morala prebrskati, ter o pomanjkanju gnotnih sredstev. Vendar je zamislil akademije vedno živela in kljub malodušnosti, ki je semintja nastopila, je slovenska javnost vedno bolj občutila potrebo, da se akademija ustanovi. Izkazalo se je, da mala strokovna društva ne morejo opraviti vsega potrebnega kulturnega dela in velikih nalog. Tako recimo, Filološko društvo ne more samo opraviti dela s slovenskim pravopisom. Potreben je topografski pregled slovenske umetnosti, potrebna je kritična izdaja slovenskih narodnih napevov. Veliko dela čaka našo znanost v naravoslovnih vedah itd. Nemogoče je, da bi to delo opravila posamezna mala društva, temveč

je potrebno skupno sistematično delo, kakor ga more opraviti le Akademija znanosti in umetnosti. Strokovna znanstvena društva so se zedinila, da se osnutek akademije realizira ter so pravila že potrjena. Pravila določajo, da imenuje rektor univerze prvih sedem članov akademije. Preden pa stopi akademija v življenje, je treba računati tudi s pomisleki moralne in gnotne narave. Pomisliti je treba, kakšen velik riziko je, da stopi Akademija v življenje, pa svojega programa ne zmora. Akademija ima tudi nekaj gnotne zaslobe, tako si je razdelila z Narodno galerijo fond, iz katerega je akademija prejela 300.000 Din, ki so zdaj z obrestmi narasli; neki mecen pa je poklonil 100.000 Din. Nato je utemeljeval predlog odbora, ki ga priobčujemo v drugem delu lista.

Pomisleke, da bi Slovenska Matica v tej obliki oddala večino svojih stalnih dohodkov Akademiji znanosti, sta imela Mihael Rožanec in dr. Joža Glonar. Zadnji je poudarjal, da je Slovenska Matica sama bolj potrebna podpore kakor Akademija znanosti, medtem ko je prvi predlagal dve drugi varianti podpore s strani Slovenske Matice Akademiji znanosti. Te ugovore so zavračali Lajovic, dr. Kidrič, Vidmar, dr. Cankar in končno predsednik dr. Lončar sam, ki je naglašal, da so že naši predniki, ki so osnovali Slovensko Matico, imeli v mislih naj bo Slovenska Matica predhodnica slovenske Akademije znanosti in umetnosti. Predlog odbora je bil nato soglasno sprejet.

Kongres inženjerjev

Belgrad, 17. jun. m. Včeraj in danes je tukaj bil kongres in redni občni zbor Zdrženja jugoslovanških inženjerjev in arhitektov, katerega se je udeležilo veliko število članov iz vse države. Na občnem zboru so bile zastopane vse sekcije. Iz poročila upravnega odbora, ki je bilo pripravljeno za občni zbor, je razvidno, da so vse sekcije Zdrženja razvijale zelo živahno delavnost in da se je ustanavljalo v okvirju sekcij vedno več klubov iz tehnične stroke. Belgrajska sekcija je imela največjo skrb za zgraditev doma, najmodernejše stavbe, kar jih je letos sploh bilo sezidanih v Belgradu. Inženjski dom je bil blagoslovljen pred samo otvoritvijo kongresa. Danes je v glavnem bila razprava o resolucijah, ki so jih izdelali posamezni odbori. Najvažnejša je resolucija, ki obdeluje stanovska vprašanja. Bila je soglasno sprejeta. V njej se zahteva, da se morajo inženjerji bodisi v državni ali privatni službi vpoštevati, da se ne smejo zapostavljati v korist tujcev. Mesto tujih inženjerjev je treba nujno namestiti domače inženjerje, ki po strokovni izobrazbi ne zaostajajo za tujimi. Nekateri od njih že leta in leta čakajo na zaposlitev. Sedaj je okoli 150 inženjerjev, ki že dalj časa nimajo nobene službe. Sprejeta je bila tudi resolucija, s katero se predvsem naproša gradbeni minister, da že enkrat izda že dolgo časa napovedan zakon o pooblastilih inženjerjev. Pri volitvi odbora je bil izvoljen za predsednika vseuč. prof. Dušan Tomič, za drugega podpredsednika pa inž. Vinko Koprivnik. V upravni odbor pridejo tudi delegati iz vseh sekcij. Po zaključnem kongresu so inženjerji napravili več daljših izletov po Srbiji.

Minister v p. Popović umrl

Belgrad, 17. jun. m. Danes ob 8 je umrl po kratkem bolehanju dr. Dobrovičev Ger. Popović, poslanec in bivši minister narodnega zdravia. Minister za narodno zdravje je postal konec leta 1927 v kabinetu Velimirja Vukičevića in je ostal na tem mestu do konca junija 1928. Ze leta 1907 je pokojnik začel izdajati s pokojnim dr. Jovanom Daničem koledar »Zdravje«. V istem času se je bavil z važnim problemom nalezljivih bolezni v naših krajih in izdal leta 1909 tudi knjigo »Nalezljive bolezni«. L. 1915 je izšla njegova »Prva pomoč«, leta 1921 pa »Higijensko življenje«. Izdal je tudi »Higijeno za dijakke« in »Nauk o zdravlju«. Njegovo najznamenitejše delo je pa slavni »Domači zdravnik«, ki je od leta 1926 doživel že tri izdaje.

Novi avstrijski poslanik

Belgrad, 17. jun. m. Z nocojšnjim brzoviznikom je prispel v Belgrad novoimenovani avstrijski poslanik na našem dvoru Heinrich Schmidt. Na felezniki postaja je po pozdravilo uradništvo protokola zunanega ministrstva, odpravnik poslov avstrijskega poslanstva legacijski svetnik von Troll in ostalo uradništvo tega poslanstva.

Belgrad, 17. jun. m. Na sobotni seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se bo od točka, to je od jutrišnjega dne, v vseh državnih uradih vršil nedeljen delovni čas, to je od 7 do 14.

Balkanski nogomet

Jugoslavija-Romunija 2:0(1:0)

Sofija, 17. jun. m. Današnja nogometna tekma med reprezentancama Jugoslavije in Romunije se je radi velikega naliva začela šele malo pred 18, na mestu ob 17. Igrišče »Junaka«, na katerem se je zbralo okoli 6000 gledalcev, je bilo popolnoma pod vodo. Vojaštvo in gasilci so ga le za silo mogli napraviti spodobnega, da se na njem vrši tekma, oziroma, da se je tekma sploh mogla pričeti. Kljub temu pa je bila ves čas leva stran igrišča popolnoma pod vodo, tako da je naše levo krilo Glušević stal do členkov v vodi. Radi tega so se morale izvršiti vse akcije po desnem krilu, na katerem je sijajno ob vsem poteku tekme igral Šipos. Naši igralci so bili razen Sekulića in Živkovića, ki sta v drugem polčasu popustila, dobri. Vratar Glaser, obramba Hügel ter Matušić, Lehner, Gajer in Arsenijević so bili odlični. V glavnem gre zasluga, da je tekma izpadla v našo korist s takim rezultatom, prej navedenim igralcem. Tekma ni bila zaključena ter se bo morala doigrati zaradi nastopa teme v prihodnjih dneh.

Lahkoatletski troboj

Belgrad (41) - Praga (48) - Bukarešta (33)

Belgrad, 17. junija. m. Včeraj se je pričel lahkoatletski troboj Belgrad-Praga-Bukarešta. Zanimanje občinstva je bilo kljub veliki časopisni propagandi zelo majhno in se je tekme udeležilo le okrog 500 gledalcev. Izidi tekem so bile: Tek na 100 m: 1. Bauer (Belgrad) 10.7, 2. Kovoci (Bkršt) 10.8, 3. Stefanović (Blgd) 11. — Metanje diska: 1. Klontek (Prg) 44.57, 2. Pavalek (Bkršt) 43.21, 3. Lene (Blgd) 42.80. — Tek na 400 m: 1. Fišer (Prg) 57, 2. Novotny (Prg), 3. Dikšanić (Blgd) 52.55. Pri tej točki so bili Belgrajčani razočarani. Skok v višino: 1. Kratky (Prg) 1.82, 2. Českevec (Prg) 1.77, 3. Teleskić (Blgd) 1.72. — Tek na 1500 m: 1. Košek (Prg) 4.05.6, 2. Tanu (Bkršt) 4.05.8, 3. Proun (Prg). Belgrajčani so zasedli 5. in 6. mesto. — Stafeta na 4-krat 100 m: 1. Belgrad (Poronšak, Stefanović, Bauer) 44.2, 2. Bukarešta 44.46, 3. Praga 45.50. Stanje prvega dne: 1. Praga 48 točk, 2. Belgrad 41 točk, 3. Bukarešta 33 točk.

Planinski dom na Kofcah

nudi prijeten odpočitek posebno v predsezoni. — Celodnevna oskrba Din 45— do Din 55—.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljiva in pojemajoča oblačnost. Naraščanje temperature. Nagojenje k nevihtam.

Domači odmevi

Daleč smo prišli

»Branibor« je narodno-obrambno društvo, ki naj bi se brigalo predvsem za usodo naših bratov v tujini. Na nedeljskem občnem zboru so poročila nekaterih govornikov pokazala zopet na potrebo, naj bi »Branibor« tudi branil slovensko zemljo v Sloveniji, oziroma jugoslovanško zemljo v Jugoslaviji. Po 15 letnem obstoju narodne države moramo še vedno ustanavljati društva, ki naj varujejo našo zemljo v naši državi pred tujcem. V resnici ima »Branibor« poleg glavnega smotra, da se briga za brate za mejami, tudi ta namen.

To je paradoks, ki odkriva pomanjkanje prave smotnosti v naši narodni politiki, ako smo v zadnjih letih kako narodno politiko sploh imeli! Mnogo prekrasnih besed in vzvišenih napitnic je bilo izgovorjenih na račun nacionalne misli v času, ko so drugi malo govorili, a sistematično delali. In po vseh zlatih naukih na levo in desno, so se našli v prav tistih vretah, odkoder so nacionalne lekocje kar deževalo, poslanci, ki so se z mirno dušo odrekli poslanskemu mandatu, zato, da lahko postanejo senatorji, čeprav so vedeli, da pride na njihovo mesto Nemec, JNS in Kočevje!

Da, prav na občnem zboru »Branibora«, ki naj bi svoje skromne sile posvetil ogroženemu narodu v inozemstvu, so vstali govorniki, ki so opozorili na dejstvo, da nas drugoderci izpodrivajo z naše lastne zemlje v Jugoslaviji! V Slovenjgradu in še drugod ob severni meji se pojavljajo agenti inozemskih »obrambni« organizacij, ki sistematično kupujejo slovensko zemljo. Nemški kapital se zaima celo za nakup Bleda. V Kočevju obstoji po poročilu drugega govornika denarni zavod, ki kupuje nemška posestva, ki so v nevarnosti, in ki jih potem prodaja samo Nemcem.

Hrupna zborovanja raznih organizacij za Auslandsdeutschum pač potrjujejo domnevo, da stoji za to sistematično akcijo v naši zemlji pač še drugi. Iz romunskega Banata poročajo, da so tam oblastva aretirala 12 narodnih socialistov, ki so delaki po navodilih iz Hitlerjeve Nemčije. Videant consules tudi pri nas!

Glas za stalnost sodnikov

Na glavni skupščini Zdrženja sodnikov v Belgradu je predsednik Rusomir Janković izpregovoril besedo o stalnosti sodnikov. »Suverena državna oblast se izraža po treh oblasteh: zakonodavni, ki jo izvaja kralj in narodno predstavništvo, upravni, ki jo izvaja kralj s pomočjo odgovornih ministrov z uredbami, in po sodni, ki jo izvajajo sodišča. Njihove sodbe so izrečene v imenu kralja na podlagi zakona. Vse te oblasti nosilci državne avtoritete, ki jo morajo nesebično varovati, a poleg tega gledati, da pri svojem delu ne stopijo iz smeri in s tira, ki ga določajo ustava in zakoni. Naravno je, da mora med njimi nujno obstojati harmonija kot pogoj, da se državna avtoriteta dvigne čim višje in da vzbuja spoštovanje. Sodna

Zaščita zgodovinskega Maribora

Maribor, 17. junija.

Nooj je bilo v mestni posvetovalnici nadaljevanje ankete o zaščiti prazgodovinskih, zgodovinskih in umetniških spomenikov. Ankete se je udeležilo zelo veliko število občinskih svetnikov, zastopnikov raznih gospodarskih in kulturnih organizacij. V začetku je mestni načelnik omenjal, da je svoj čas povabil glade nakupa gradu prof. Plečnika, da poda svoje mnenje. Šele ko je komisija, sestavljena iz gg. Plečnika, konservatorja dr. Steleta in šefa gradbenega urada mestne občine ljubljanske Prelovska, pregledala grad, se je občinski svet odločil, da ga kupi. Preureditev je odvisna od stališča, ki ga zavzemajo predvsem glede principielnih vprašanj. Zato je tudi povabil na to ankeo gospodarske in kulturne kroge, ki niso zastopani v občinskem svetu, da se zaslisi tudi njih mnenje. G. inž. arh. Dev je razgrnil načrt o preureditvi in adaptaciji gradu za magistratne urade. O tem je »Slovenec« že svoja obširna poročala, kakor tudi danes poročam med Mariborskimi vestmi. Mestni načelnik je omenil, da je treba rešiti predvsem vprašanje, ali se vsi v principu strinjajo s splošnim načrtom, s katerim se bo bavil tudi občinski svet na prihodnji seji v pelek in se bo pri tem izbiral podrobni načrt. Občinski svetnik Pogačnik sprašuje, koliko je v proračunu za to določeno. Mestni načelnik odgovarja, da bo stala adaptacija tri milijone dinarjev. Izvedla bi se v etapah. Občinski svetnik Bureš zagovarja nakup gradu ter omenja tudi študijsko knjižnico, ki bi se preselila v sedanji magistrat. Ne ve, ali se je mislilo pri nakupu, da postane iz gradu magistrat. Mestni načelnik odgovarja, da je rezervirana velika dvorana v gradu, v kateri bi se prikazal mariborski muzej z zgodovinskega in arheološkega stališča. Nato omenja občinski svetnik Pogačnik, da je sicer določena adaptacija na 3 milijone Din, mi pa izključeno, da bo stala tudi 5 milijon Din. Predlaga, da se to odloži in najprej natančno prouči, ker je mnenja, da je še vedno čas za preselitev magistratnih uradov. Priporoča nakup parcele pri pivovarni »Union« nasproti okrajnega načelstva.

V debato so posegli še občinski svetniki Sabotny, inž. Slajmer, Kravos in Vahter. Občinski svetnik Kravos omenja s stališča sedanjosti in bodočnosti, da bi se moralo veliko število starejših mestnih uradnikov radi pomanjkanja svetlobe upokojiti. Mestni načelnik omenja, da je v načrtu gradbena zveza od Bastije do Pughlove hiše, v kateri so nekateri novi uradi, spodaj pa arkade s prevozi. Občinski svetnik Pogačnik forsira zgraditev novega magistrata ter je mnenja inž. Slajmerja, da bo novo

BSK, Jugoslavija: Triestina 5 : 3

Belgrad, 17. jun. m. Tekma med kombiniranim moštvom BSK in Jugoslavija se je končala z rezultatom 5 : 3 za Jugoslavijo. Našim so manjkali igralci, ki so bili določeni za balkanijado. Tekma se je odigrala pod reflektorji z zasluženim zmago naših igralcev. Zmaga je tem bolj pomembna, ker je to prvi poraz Italijanov v Jugoslaviji, odkar smo zopet obnovili sprotne odnose med Italijo in Jugoslavijo. Gostje so igrali slabše kakor pred dnevi člani Triestine. Vsaemu sportnemu dopisniku so »rdeči hudičci« — tako jih namreč imenujejo njihovi navijači — izjavili, da bi bil pravilen rezultat 3 : 1. Priznajo, da so bili Belgrajčani boljše od njih, toda v svoje opravilo navajajo, da so prvi igrali pod reflektorji, kar je v prvi vrsti bil vzrok, da je njih izvrstni golman Compiani izpuštil od petih nevarnih strelav tri. Dalje navajajo, da so nastopili z rezervnim desnim krilom, desnim branilec in halfom, ki so oboleli. Močan veter jim je tudi onemogočil nizko igro, tisto igro, ki jo predvsem gojijo. O naših igralcih pravijo, da so jih iznenadili z lepo gentlemenško igro. O sodniku pa pravijo, da ni bil sicer pristranski, toda nevreden posebne pohvale.

oblast daje državni oblasti avtoriteto z zavestno, strokovno in pravilno uporabo obstoječih zakonskih predpisov. Zakoni določajo, kako naj se pravice priznavajo ali jemljejo. S pomočjo sodnih sklepov se utrjuje pravni red, ki je nujno potreben za vsako urejeno družabno zajednico. Sodišča bodo zaslužila zaupanje, ako bodo dobro organizirana, ako imajo sodniki stalnost, ako so pri svojem delu neodvisni in ako so gnotno preskrbljeni. To so nujne zahteve za dobro urejena sodišča, tako pri pravno urejenih državah, kakor pri nas. Res je, da je stalnost v službi ukinjena do 1. septembra 1936; tedaj se samo po sebi vrne sodnikom. Zavedajoč se pomena stalnosti v službi je sodstvo na vseh sestankih vztrajno in s čistim prepričanjem pokazalo potrebo spoštovanja tega načela. Vselej je v svoji službi poudarjala, da je stalnost pogoj napredka pravosodne stroke. Poteguje se za to stališče ne samo radi sebe, ampak tudi iz državnega interesa, da se utrdi pravni red v državi. Mi želimo, da se stalnost ceni in uvažuje in da minister svojo diskretno pravico čim manj uporablja in to samo tedaj, kadar to zahtevajo res imperativni interesi države in pogoj za uspeh v pravosodju.

Proti nemški organizaciji. Glasilo senatorja Dake Popovića »Dan« priobčtuje v zadnjem času precej ostre napade proti »Schwäbischdeutscher Kulturbundu« in glavnemu voditelju nemške manjšinske organizacije dr. Kraft. List očita organizaciji, da je pod vplivom narodno-socialistične Nemčije.

Zadnja številka »Otađzbine«, glasila nacionalne skupine »Zbor«, objavlja, da sta izključena radi kršitve disciplinarnega reda organizacije Jugoslovanške akciji v Šiški Ferdinand Glembach in Franc Kralj. Ista številka objavlja tudi, da je sedaj prenehala izhajati revija »Zbor« in da bodo naročniki dobivali namesto nje tednik »Otađzbinu«, ki je sedaj v Belgradu edino glasilo tega pokreta.

Nemški komentar k Popovićevev govoru. »Deutscher Volksblatt«, dnevnik Nemcev v Jugoslaviji je komentiral znani govor notranjega ministra Popovića. List pravi, da je odkrit nastop notranjega ministra razčistil ozračje, ki so ga razni šepetanci skrali. List meni, da je gosp. Popović dokazal, da je bila vlada za časa volitev še preveč populistija. Vlada se nad opozicijo ne bo maščevala, storila bo pa to, kar je v urejeni državi samoumevno. Uporabila bo zakon enako proti vsem. Tudi opozicija se bo morala s tem sprijazniti.

Starostno zavarovanje je nujno. »Istina« s Sušaka ugotavlja v svoji zadnji številki, da so krščanske socialne organizacije v Jugoslaviji dale pobudo za uvedbo socialnega zavarovanja za starost in nezaposlenost. V Sloveniji se je tega vprašanja resno lotila Jugoslovanška strokovna zveza, v Zagrebu pa Radnički strokovni savez. Delavska zadruga »Prirada« na Sušaku je v svojem območju že uvedla pokojninski sklad za delavce.

Zaplenjeni so bili listi »Münchener Neueste Nachrichten« (7. junija) »Morningpost« (5. junija) in »Grič« (9. junija) in to v Zagrebu.

trajno magistratno poslojje stalo največ 8—9 milijonov Din, nikakor pa ne 15 milijonov Din, kakor prvi g. načelnik. Za sedanje magistratno poslojje pa bi občina pri prodaji dobila 3—4 milijone Din. Tako bi Maribor imel lepo in reprezentativno magistratno poslojje, v katerem bi bili nameščeni vsi uradi, dočim za grad ni dana garancija, da bi mogli vanj že samo najvažnejši uradi.

V imenu muzejskega društva je izjavil prof. Baš, da ni pooblaščen podati nobene izjave. Na koncu omenja mestni načelnik, da bo mestni svet na svoji prihodnji seji sklepal o tem. Smatra pa, da je umestno povabiti zunanji krog, da čuje njih mnenje, da izve zunanji svet, kaj se na občini sklepa. Občinski svetnik Pogačnik še enkrat priporoča nakup unonske parcele. Omenja pa, da če se danes ne gradi novi magistrat, da se bo potreba po njem pokazala čez 10 do 15 let.

Pod predsedstvom podžupana Golouha se je nato nadaljevala anketa o zaščiti prazgodovinskih, zgodovinskih in umetniških spomenikov. Po daljši živahni debati, ki so se je udeležili profesor Baš, ing. arh. Jelenc, ing. arh. Dev in podžupan Golouh, je bilo sklenjeno, da morajo stavbe v zaščitenem zgodovinskem Mariboru vzdrževati zgodovinski izraz, pravilni občutek in dejansko oblikovno zvezo z okolico. Pri vseh gradbenih delih v zaščitenem okraju mesta mora postopati gradbeni odbor sporazumno z referentom kr. banške uprave dravske banovine.

Letalski zbor v Zemunu

Belgrad, 17. jun. m. Snoči je bil zaključen na letališču v Zemunu velik letalski shod, ki je bil zelo dobro obiskan kljub silni vročini. Aot prva točka je bila tekma srednješolskih modelov. Nagrado vojnega ministra, prehodni srebrni pokal, je dobil za belgrajske Aero-klub Winkler. Drugo nagrado, srebrno uro, pa je dobil zagrebški Aero-klub. Zaradi močnega vetra ljubljanski Aero-klub ni mogel nastopiti. Potem je sledila skupina letal, ki je priredila lov na balone, ki tudi ni uspela zaradi vetra. Poročnika Ribnikarja, ki je napravil par divnih akrobacij z ugašenim motorjem, je občinstvo navdušeno pozdravljalo. Z velikim zanimanjem je občinstvo opazovalo tudi izvrstne akrobacije majorja Sintića, Vinka Petana in Bajdaka. Nato je bila kombinirana stafeta štirih aeroplanov. Kot zadnja točka pa so priredili bombardiranje naselbine.

Osebnosti

Belgrad, 17. junija. Iz Trstenika je v Vladičin ban premeščen okrajni sodnik 7. skupine Franc Peterca, iz Vladičina hana v Trstenik pa okrajni sodnik Ljubomir Stefanović, bivši pristav iz Maribora.

Drobne vesti

London, 17. jun. AA. V zalivu Sv. Lovrenca sta zaradi goste megle trčila drug v drugega britanski prekoceanski parnik »Empress of Britain« (40.000 ton) in tovarna ladja »Cafiristan« (15.000 ton). To vorna ladja je nevarno poškodovana; imela je velik tovor premoaga. Tudi je nastal požar na njej. »Empress of Britain« je prav tako nekoliko poškodovana ter je prevzela posadko »Cafiristana«. Kmalu se karamboju je »Empress of Britain« nasedel pri tako imenovanih »Ptičjih klečeh«.

London, 17. jun. c. Nova angleška vlada je izdelala obširen načrt za javna dela v vsej Angliji. Ta načrt predvideva pravo petletko v Angliji, sicer bi vlada za to delo porabila sto milijonov funtov.

Dunaj, 17. jun. c. Zvezna vlada je prepovedala prodajati v Avstriji »mariborsko« »Volksstimme«.

Evharištični križi

Priprava na evh. kongres je zajela slovensko verno dušo kot mogočen val in razgibala vsa slovenska srca kakor morda dosedaj kmalu ne kak drug dogodek. Zato ni čudno, da je naše verno ljudstvo zadnje mesece slovensko zemljo kar obsejalo z evhar. križi, ki naj poneso spomin na to veliko dobo znanecem in naj jim pričajo o mogočni volji sedanje generacije slovenskega naroda, da hoče ostati Kristusov, krščanski, katoliški.

V zadnjem času smo prejeli poročila o blagoslovu evharištičnih križev iz naslednjih krajev:

Na Jesenicah je verno ljudstvo napolnilo obširen trg pred cerkvijo, ko je g. župnik blagoslovil evh. križ, ki je postavljen vrhu cerkvene strehe nad pročeljem.

Na Ptujski gori so postavili 14 m visoki križ, ki je daleč naokrog viden.

V Šmarju pri Ljubljani se dviga evh. križ ob poti iz Šmarja proti Podgorici ter se prav lepo vidi po vsej dolini, zlasti pa z železniške postaje.

V Dolu pri Ljubljani so postavili na hribu blizu župne cerkve mogočen, 22 m visok križ, ki so ga blagoslovili na izredno slovesen način.

V ptujski župniji sv. Petra in Pavla so vrli fantje iz Kicarja in Podvine postavili evh. križ na najvišjem hribu v Kicarju. Križ je visok 16 m in se vidi po vsej minoritski župniji, pa še čez njene meje.

V Borovnici imajo 15 m visok evh. križ na vrhu griča nad kolodvorom. Zvečer je na razsvetljeni križ krasen pogled od blizu in daleč.

Moravska župnija se je posebno postavila. Dviga se po župniji kar 14 evh. križev, od katerih je najlepši in največji ta, ki nam ga kaže današnja slika.

V župniji Videm ob Savi imajo 12 m visok evh. križ na hribu pri podružnici Sv. Marjete.

V Trebelnem pri Mokronogu so postavili evharištični križ pri kapelici sv. Rozalije, ki je najlepša razgledna točka župnije.

V Savinjski dolini kraljuje mogočen evh. križ na Grmadi, ki obkroža takozvani Vranski kot, dominira pa nad vso spodnjo Savinjsko dolino.

Brezovica pri Ljubljani. Pri nas smo postavili 14 m visoki evh. križ ob cesti, ki veže severno Evropo z Italijo.

Radovljica ima mogočen evh. križ, ki je vsak večer krasno razsvetljen.

V Begunjah na Gorenjskem so postavili evharištični križ na gori pri Sv. Petru, ki je viden po širni Gorenjski.

V Zagorju ob Savi se dviga 10 m visoki evh. križ na Hrastelovih skali, ki se 200 m visoko dviga nad Zagorjem.

Na Polzovem so na prav slovesen način blagoslovili 12 m visoki križ iz hrastovega lesa.

V župniji št. Vid pri Stični so postavili doslej osem evh. križev, izmed katerih se odlikuje električno razsvetljeni križ na vrhu starodavnega in častitljivega zvonika žup. cerkve.

V Pišecah so blagoslovili evh. križ preteklo nedeljo zvečer. Ta križ je posebne vrste. Že leta stoji na župnijskem posestvu kužno znamenje iz davnih dni. Je to kamenit steber s streho, v steber pa je vdolben prostor za križ.

V Teharjih pri Celju bodo blagoslovili evh. križ v nedeljo, dne 23. junija. Križ bodo postavili na vzvišenem prostoru, da bo viden proti Celju in še naprej

Tudi Ljubljana dobi evharištični križ

Tudi Ljubljana bo dobila evh. križ in sicer v nedeljo, 23. junija zvečer ob pol 9. Ne bo sicer stal na kakem griču, ker je za ideja padla, temveč bo stal na pročelju nove cerkve sv. Cirila in Metoda pri sv. Krištofu.

Zakaj pa ravno tukaj? Vse glavne slovesnosti evharištičnega kongresa se bodo vršile v tej župniji na Stadionu. Ta cerkev je zgodovinska cerkev, — prva v Sloveniji posvečena po tisoč letih slovanskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu.

Ta župna cerkev je najmlajša v mestu, pozidana v času velikih zgodovinskih dogodkov, ki kažejo, da bodo začetek nove dobe. Zato je prav, res, popolnoma prav, da ravno ta župnija zaključuje to veličastno dobo verske razgibanosti naroda, postavljanja evh. križev kot priprava na evh. kongres, z zadnjim križem, ki bo v ta namen postavljen. Objednem pa naj slavnost posvetitve tega križa naredi tudi že krepek uvod v velikansko slavo našega evh. kralja kot zadnja slavnost priprav v beli Ljubljani.

V nedeljo zvečer ob pol 9 zaigra pred cerkvijo godba svete pesmi, katere bo vse ljudstvo pelo z godbo. Nato se razvrsti procesija z lučkami po Tyrševi cesti, Bežigradu, Pleteršnikovi in Smoletovi ulici nazaj k cerkvi. Blagoslovitvi križa bo sledil nagovor in blagoslov z Najsvetejšim izpred cerkve. V ta namen bo narejen nad vežo, visoko gori pri križu, zasilen oltar, odkoder bo govor in blagoslov.

Nekaj veličastnega, pa tudi nekaj prisrčnega bo ta slavnost. Vsa cerkvena društva mesta Ljubljane so vabljeni z zastavami.

Vsa Ljubljana naj se udeleži te slavnosti. Bela Ljubljana, ta večer na noge! Ne smeš zastati za deželo! Surge et illuminare! Vstani in razsvetli se ta večer in pojdi naproti Gospodu, ki prihaja s svojim slavjem!

Križ bo okrašen z električnimi lučkami za stalno. Pred vsakim cerkvenim praznikom bo žarel ves večer in ga napovedoval in pripravljaj srca nanj.

Križ je izdelan po načrtih mojstra g. Plečnika. Dviga se bo nad cerkveno lopo nove cerkve tik ob velikem okroglem oknu tako, da bo segal en meter in pol še nad streho. Križ je trojni, dva manjša, spodaj sredi okna in nad streho, in večji tik pod streho.

Cela zamisel križa je jako preprosta, vendar globoka in prisrčna, kakor je vse, kar ustvari veliki genij g. Plečnika.

Misel, da se postavi tukaj evh. križ, je izšla iz obeh cerkvenih društev župnije: Društva katol. mož in Društva katol. mater, ki obe tako lepo vršita veliko delo lajškega apostolata v novi župniji.

Slovenska Matica za Akademijo znanosti in umetnosti

Odbor predlog resolucije za izredni občni zbor Slovenske Matice dne 17. jun. 1935.

Slovenska Matica je med tistimi društvi, ki pomagajo snovati Akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani. Ustanovitelji Slovenske Matice sami so imeli namen, naj Matica pripravlja organiziranje slovenske znanosti.

Ker se sedaj Akademija uresničuje, je dolžnost Slovenske Matice, da po svojih močeh moralno in denarno podpira in omogoči nje ustanovitev in delovanje.

Zaradi tega je sklenil izredni občni zbor dne 17. junija 1935 naslednje:

Odbor naj Matično založniško delo uredi tako, da se bodo stroški rednih publikacij krili s članarino, z dohodki iz knjižne zaloge in z dohodki za vezavo. Obseg vsakoletnih Matičnih rednih publikacij naj nikakor ne presega 48 tiskovnih pol.

Čim večji del čistega donosa Matične hiše (najemnine) pa naj Matica od koledarskega leta 1936 dalje, a šele po zaključeni letni bilanci za leto 1936, odstopa Akademiji. Ta redni prispevek pa nikakor ne sme ovrhalno posegati v Matično založniško delovanje, vendar naj Matica le v nujnih, nepreprečljivih primerih porabi zase del čistega donosa hiše.

Ko se Akademija osnuje, naj sklene odbor Slovenske Matice brez odloga z Akademijo daritveno pogodbo v obliki notarskega pisma, ki naj vsebuje te-le točke.

1. Slovenska Matica nakloni vsako leto Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani del

segam v področje bogozancev in bogomislecev.

Ali niso to naloge, ki presegajo moje moči? Začel sem torej premišljovati o Evharistiji, o skrivnosti velikega četrtka, kar je moje srčno veselje. Kolika drznost! Na tisoče svetnikov bogozancev, cerkvenih učenikov, bogomislecev se je zaziralo v to čudežno skrivnost. V definicijah koncilov, v razodetjih svetnikov, v liturgijskih spevih je nakopičenih toliko zakladov, da bi bilo naravnost blaznost jim kaj dodajati, pa najsi bo še tako bore malo.

Prav za prav ne najdeš v naslednjih vrsticah ničesar, kar ne bi bilo znano navadnemu šolarčku. Če bi jih utegnili čitati le verni ljudje, bi bil v skrbeh, da sem ukral čas sebi pa tudi njim samim. Toda v mislih sem imel tudi veri odujene čitatelje, mislil sem na sovražnega in indiferentnega neznanca, ki bo morda listal po tej knjižici zgolj iz vere v moje ime. Njemu pred vsem velja moja beseda. V to, glej, mu poročam, veruje najpreprostejši kristjan. Glej, takšna čustva prevzemajo enega izmed tisočero vernikov, ko kleči pred sveto hostijo. Takšen je nevidni Bog, ki ga on vidi, takšen skriti Bog, ki ga odkriva.

Ta neverjetna skrivnost, o kateri nekateri celo trde, da si je ni moči zamisliti, ima sama v sebi dokaz zase. Evharistija je izpolnjena obljuba, obljuba, ki je bila dana v določnem zgodovinskem trenutku, na določnem kraju sveta; o njej poročajo in jo izpričujejo trije prvi blagovestniki (sinopti), dalje sv. Janez, sv. Pavel, Dela Apostolov; zlasti pa je ta obljuba ukoreninjena v nepretrgani tradiciji.

Ta obljuba se je izpolnila; ali se je resnično izpolnila, zavisi od osebne izkušnje. Kdor pristopa k mizi Gospodovi, ta ve, kaj zmore z Evharistijo in česa ne zmore brez nje. Le-ta pozna silovite, neodoljive skušnjave, proti katerim je vse zaman razen sv. hostije.

ALBUS

terpentinovo milo
odstrani vso nesnago
in varuje Vaše perilo.

Bolgarski železničarji v Sloveniji

Prometni minister inž. Vujič med bolgarskimi železničarji v Belgradu

Z dopoldanskim brzim vlakom ob 9.37 se pripelje danes iz Belgrada skupina 60 bolgarskih železničarjev, ki je na 12-dnevni turneji po Jugoslaviji. Izletniki so prva dva dneva bivanja v Jugoslaviji preživali v prestolnici, kjer so bili povsod deležni splošnih simpatij in velike pozornosti.

Po pripravih sodeč, bo tudi njihova pot po naših krajih uspešno nadvse lepo. Goste bodo v Ljubljani pred glavnim kolodvorskim vhom sprejeli številni zastopniki železničarskega stanja in najvišji predstavniki državnih in samoupravnih oblastev. Pri sprejemu bo sodelovala godba »Sloge«, ki bo goste spremlila še v kratkem sprevodu do Ljubljanskega dvora. Bolgarski železničarji ostanejo danes ves dan v Ljubljani, kjer si bodo ogledali Grad, magistrat, nebotičnik, muzej, Narodno galerijo, Tivoli in druge zanimivosti. Zvečer bodo večerjali na vrtu restavracije »Zvezda«, kamor so vabljeni

tudi domači železničarji in ostalo, Bolgarom naklonjeno občinstvo. V sredo pojdejo bolgarski železničarji na izlet na Gorenjsko. Na sporedu je med drugim ogled tovarniških obratov Kranjske industr. družbe na Javorniku odn. Jesenicah ter obisk našega gorenjskega bisera Bleda. Po povratku v Ljubljano bo v spodnjih prostorih Ljubljanskega dvora svečana poslovilna večerja, na katero so vabljeni razni oficialni zastopniki — poleg vseh najvišjih železniških funkcionarjev in predstavnikov železničarskih organizacij, zadrug in kulturnih ustanov.

Istega dne po polnoči bodo gostje z nočnim brzim vlakom potovali dalje v Maribor.

Pozdravljamo bratske goste na naših tleh z željo, da bi užili med nami dva lepa dneva in imeli o njih najlepše spomine!

Prehrana na evh. kongresu

Mimo že objavljenih cen za enotno prehrano in to:

Kosilo A	.....	Din 3.50
Kosilo B	.....	Din 5.—
Kosilo C	.....	Din 7.—
večerja	.....	Din 4.—

je sporočilo Združenje gostilničarskih podjetij, sporazumno z ljubljanskim tržnim nadzorstvom, tudi še cene za posamezna jedila, ki jih tu navajamo:

juha, dobro zakuhana v dovoljni količini, porcija	.....	2.—
govedina, porcija	.....	3.50
prikuhe	.....	2.—
močnata jed	.....	2.—
hrenovka s kruhom	.....	4.—
hrenovka s kruhom z dodatkom gorčice ali hrena	.....	4.50
kranj. klobasa s kruhom	.....	6.—
ter z gorčico ali hrenom	.....	6.50
golaž, vampi, rižota, segedinski golaž in slično	.....	4.—

Kosilo:

Navadno kosilo: juha, meso in dve prikuhi 8 Din; isto kosilo s telečjo

pečenko 10 Din; isto kosilo s svinjsko pečenko 11 Din.

Večerja, pečenka:

telečja s prikuho ali sočivjem 9 Din; svinj. s prikuho ali sočivjem 10 Din.

Razno:

Sadje, kompoti in močnat jedi po kakovosti in po običajnih dnevnih cenah. V prvovrstnih in hotelskih restavracijah ostanejo cene à la carte sedanje in neizpremenjene.

Ta cenik bo potrjen od tržnega nadzorstva. S tem cenikom bo ustrezno številnim posetnikom kongresa, ki ne bi naročili prehrane A, B, C v naprej, in tudi ta cenik dokazuje veliko pripravljenost in solidnost ljubljanskega gostilničarstva. Cenik bo vidno izvežen v vsakem gostilniškem obratu in ostane v veljavi za vse dni kongresa, t. j. od 28. do 30. junija.

Nujno o naprosamo vodje posameznih skupin, da pošljejo prijave za prehrano skupno z denarjem na: Prehranjevalni odsek za evhar. kongres, Ljubljana, Zadruga gosp. banka. Na prijave brez denarja se ne bo moglo ozirati. Ker je kongres pred vrati, naj se s prijavi nikakor ne odlašaj, ker se za prehrano skupin, ki se ne bi pravočasno prijavile in s prijavo ne nakazuje odpadajočega zneska, ne more prevzeti nobene odgovornosti.

Naslov za vse, kar se nanaša na prehrano je edinole: Prehranjevalni odsek za evh. kongres, Ljubljana, Zadruga gospodarska banka.

Šoštanj

Osebnost vest. Na tukajšnji meščanski šole je nameščen kot nastavnik filozof g. Alojz Potočnik.

Z motornim kolesom na Uršlje gore! Na binkoštno nedeljo sta dosegla gg. avtopodjetnik Schneider in ing. Schmutz lep uspeh, ko sta z motornim kolesom privozila — najbrž prvič — na vrh Uršlje gore (1696 m). Vozila sta z motorjem BMB. Iz Šoštanja sta krenila ob 4 popoldne, na vrh pa sta dospela ob 19.45 zvečer.

François Mauriac: Skrivnost velikega četrtka

François Mauriac je je morda največji današnji francoski romanopisec in je član staroslavne Akademije znanosti in umetnosti v Parizu ter tako že za življenja prištet med redke »nesmrtnike«. Je pa odločen katoličan, kar ne skriva nikjer, najmanj pa v svojih romanih, ki so vsi polni žgobe katoliške problematike. Pri nas je znan po noveli »Gobaveca je poljubila«, s katero je Jugosl. knjigarna odprla svoje zbirke, ter »Gadja zalega«. Hrvati pa imajo prevedeno še »Gorečo rekoc«. Prav v tej zadnji noveli, ki naj predstavlja človeško strast, drži dekleta pred padcem samo — sveto obhajilo. Prav tej katoliški skrivnosti je kot lajnik napisal prelepo premišljevanje »Veliki četrtke«, kjer razlaga obrede velikega četrtka, obenem pa postavitve svetega Rešnjega Telesa in njega skrivnost. Premišljevanja so zanimiva, ker jih piše tako odličen lajnik, pa tudi zato, ker so namenjena predvsem versko mladenemu in celo nevernemu izobraženstvu. Mislimo, da bodo tudi slovenskim izobraženem dobrodošla v teh dneh duhovne katoliške obnovne.

Predgovor

Če se navaden lajnik, ki piše romane, usodi napisati knjigo o velikem četrtku, se to pravi že kar precejšnje svoje moči. Takšne teme bi se bil lahko kotil kvečjem kot pesnik, ne pa da po-

Naslednje besede iz sv. pisma in liturgije, ki jih pozna vsak veren človek, in osnovne resnice bodo morda zadivile in prevzele srce temu ali onemu iz neštete množice, ki niso nikoli slišali besede božje ali ki se je zdelo, da v njih beseda božja že zamira. Iz te knjižice bodo spoznali, da je bila dana obljuba tudi zanje — najprej zanje, kajti »Sin človekov je prišel iskat in reševati to, kar je bilo izgubljenega«.

Evharištična daritev

Kruh, ki vam ga nudim, je hrana angelov samih; Bog sam ga pripravlja iz prvenec svojega žita. To je toli slasten kruh, a svet, ki se po njem ravnote in živite vi, ga po svojih mizah ne ponuja. Nudim ga tistemu, ki hoče iti za mano. — Pridite bliže! Hočete živeti? Vzemite, jejte in živite.

Jean Racine.

Veliki četrtke je za kristjana praznik, ko mu je dana ena sama urica milosti polnega, blaženega veselja: v noči, ko je bil izdan, je Gospod vzel kruh, se zahvalil, ga razlomil in dejal: »Vzemite in jejte; to je moje telo, ki bo izdano za vas. To delajte v moj spomin.« Prav tako je vzel kelih, ko je povečerjal, in je dejal: »Ta kelih je nova zaveza v moji krvi, delajte to, dokler je boste pili, v moj spomin.«

Kadar obhajamo obletnico tistega večera, ko je drobna hostija vzišla nad svetom, pogreznjenim v temo, bi morali prekipeti od veselja. Toda to je tista noč, v kateri je bil Jezus izdan. Še čitijo njegovi najboljši prijatelji okus in vonj Kruha v svojih ustih, pa ga že hočejo zapustiti, ga zatajiti in izdati. Tudi mi še okušamo na veliki četrtke v ustih vonj kruha, ki ni več kruh; še nismo pri-

kraju s čiščenjem nedoumljive ponižnosti Sina božjega, ki je pričujoč v našem telesu, pa že moramo v naglici vstati in pohiteti za njim na Vrt smrtnega boja.

Kako radi bi se še malo pomudili! Kako radi bi kakor sv. Janez počili Jezusu na prsih in v duhu doživeli tisti trenutek v svetovni zgodovini, ko je Zveličar v nemi tišini razlomil košček kruha in ko je bilo dosti le nekaj besedi, da se je pečatila nova zaveza med Stvarnikom in stvarjo. Že tedaj, ko je Zveličar izgovoril te besede, je gledal v duhu, kako se milijoni duhovnikov sklanjajo nad kelihom in kako na milijone devic bedi pred tabernakljem; videl je, kako na tisoče usmiljenih uživa ta vsakdanji kruh, ki je poročstvo njih vsakodnevnih žrtev; in glej, neskončne vrste prvobhajancev narahlo razpirajo svoja usteca, ki so še neoskrunjena; in zrl je Zveličar v duhu ogromno množico nečistnikov, morilcev in vlačug, ki jim je ta hostija vrnila čistost detinskih let, da so postali podobni otročičem. V tej noči, glej, kipe znad poljan paganstva proti nebu ponosi zvoniki cerkve v Vézelay-ju in Chartre-u v željnem pričakovanju Kruha, ki bo dal svetu življenje. Mar naj bo ves ta veliki četrtke, ves ta dolgi spomladanski dan prekretek, če bi se človek, ves žareč od radosti, hotel zatopiti v njega skrivnosti!

A že je konec maše. Napotiti se moramo v temačni Vrt, tudi za hip nas veselost ne sme več premamiti. Kajti Gospod je sklenil ustanoviti Evharistijo vprav v tisti noči, ko je bil izdan. Tr skrivnost se uresničuje vprav tisto uro, ko je bilo njegovo telo razlomljeno kakor kruh, ko se je njegova kri prelila kot vino. Nedvomno je morala drobna hostija vžiti nad svetom vprav v tem trenutku, v tisti senci, kjer je izdajnik izvršil svoje izdajstvo, kjer se Kaffovi ljudje zbirajo.

Le enkrat v javnem življenju je Gospod napovedal ta čudež, ki ga je njegova ljubezen zamisljala že vso večnost. (Se nadaljuje.)

Ljubljanske vesti:

Tobačni uslužbenci kralju Aleksandru

Ljubljana, 17. junija. Delavstvo in uradništvo ljubljanske tobačne tovarne je storilo lep in priznanja vreden patriotski korak s postavitvijo spomenika kralju Aleksandru na vrtu tobačne tovarne. Odkritje tega spomenika je bilo v nedeljo ob 10 dopoldne. K odkritju se je zbralo vse uradništvo in delavstvo tovarne ter mnogi odlični udeleženci. Občinstvo pa se je med potekom slavnosti zbiralo v velikem številu tudi na cesti ter tako prisostvovalo slavnosti. Navzočni so bili med drugimi: kraljev zastopnik general Jovanovič, zastopnik vojnega ministra general Pečić, zastopnik finančnega ministra in član uprave državnih monopolov dr. Soretič iz Beograda, zastopnik knezoškofa kanonik Voie, za bana inspektor dr. Guštin, za divizijskega poveljnika polkovnik Milkovič, za župana nadsvetnik dr. Rupnik, za finančnega direktorja v. sv. Mozetič itd. Pri slavnosti je sodelovala vojaška godba.

Svečanost je otvoril direktor tobačne tovarne Jili, ki je pozdravil vse navzočne zastopnike, uradništvo in delavstvo, nato pa je v lepem govoru opisal zasluge pokojnega vladarja ter naglašal pomembnost tega slavlja. Zahvalil se je uradništvu in delavstvu, ki je s prostovoljnimi prispevki zbralo sredstva za odkritje spomenika. Za njim je govoril starešina delavskih zaupnikov Camernik, ki je v imenu delavstva prav tako poveljeval delo in osebo pokojnega kralja ter

opisal skupno akcijo tovarniškega nameštstva za postavitev spomenika. Nato je direktor Jili prosil zastopnika finančnega ministra dr. Soretiča, naj odkrije spomenik, kar je ta s primernimi besedami storil in izročil odkriti spomenik v varstvo tovarni. Govoril je nato višji inženjer Golob, ki je v imenu tovarniškega uradništva položil pred spomenik lep venec. Camernik je položil prav tako lep venec v imenu delavstva. S tem je bila slovesnost zaključena, nakar je dir. Jili povabil udeležence slavnosti na zajtrk v uradne prostore tovarne.

Spomenik stoji v parku pred tovarno ter je tudi s ceste nanj lep razgled. Postavljen je na zapadni strani parka. Spomenik sam je visok 3,5 m, pod njim pa je temelj, ki je visok 1 m, tako da se dviga spomenik 4,5 m nad parkom. V vnožju je greda krasnih cvetlic, ozadje pa mu tvorijo drevesa. Podstavek je iz mlečno belega marmorja, kraljev kip glave in oprsja pa je iz bronca. Ta kip je izdelala kiparica Iva Despičeva iz Sarajeva, kateri je kralj osebno sedel kot model ter je bil pokojni kralj s tem kipom tudi najbolj zadovoljen, ker res predstavlja točen portret in umetniško delo. Kip je dobavila uprava državnih monopolov. Uradništvu in delavstvu tobačne tovarne naj velja vse priznanje za njegovo lepo patriotsko gesto. Trenutno je to prvi in edini javni spomenik pokojnega vladarja v Ljubljani.

Danes zvečer koncert vojaške godbe na vrtu hotela „UNION“

○ Ljudsko petje ljubljancev prvič v radiju. V sredo, pred praznikom sv. R. Telesa, 19. junija, bo ob 8 zvečer v šestpetdesetih cerkvi v Ljubljani ljudsko petje tistih pesmi, ki jih bodo ob kongresu peli na Stadionu. Vabljeni ste iskreno vsi iz Ljubljane, ki tako radi in iz srca pojejo pri ljudskem petju po ljubljanskih cerkvah. Sestpeterska cerkev nas mora biti polna, da bo grmelo. Prav posebno potrebni so moški glasovi, da bodo našemu petju dali tisto prečudno lepo in mogočno podlago, ki jo samo moški morejo dati. Voditelj bo na prižnici, na koru bo zbor ljubljanskih pevcev, da bo dal oporo, vsa cerkev pa polna vnetih pevcev. Pridite vsi, da vso Slovenijo, ki nas bo poslušala, vnamemo za Jezusa! — S seboj vzemite kongresne izkaznice; v njih so natisnjene vse pesmi. Hina in pesem »Povod Boga!« celo z notami. — Pridite pa že pred 8, da prej grla malo nabrusimo. Naša srca, našo ljubezen, pa tudi naše glasove Kristusu Kralju v sv. Rešnjem Telesu! Na veselo svidenje!

○ Spominsko ploščo pok. župniku Ivanu Vrhovniku bodo odkrili prihodnjo nedeljo, 23. junija, ob 11 dopoldne na njegovi rojstni hiši — na meznariji pri cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

○ 30 veterinarskih absolventov v Ljubljani. V nedeljo zvečer so dopotovali iz Zagreba absolventi veterinarske medicine, ki se na 30-dnevnem potovanju skozi Jugoslavijo zadržijo v Ljubljani 3 dni. Ekskurzijo vodi g. prof. dr. Barič Ivo. Namen tega obiska je spoznavanje modernega gospodarstva in živinoreje, kulturnih ustanov naše bele Ljubljane in lepoto slovenskih krajev.

○ Solska razstava Državne tehniške šole v Ljubljani bo odprta samo tri dni od 21. do 23. junija, vsak dan od 9—12 in od 15—18. Poleg tehniške srednje šole bodo razstavile tudi delovodske in moške obrtne šole, ženska obrtna šola in banovinska šola za glasbilo. Razstavljena bodo strokovna grafična dela, risbe iz dekorativnega risanja in ročni izdelki iz delavnic, laboratorijev in ateljejev. Vstopnine ni. Solska uprava najuljudnejše vabi občinstvo, da si razstavo ogleda in spozna in pravilno oceni delo strokovnih obrtnih šol.

○ Ljubljanska bolnišnica je včeraj sprejela, kakor navadno ob ponedeljkih, večje število ponesrečencev. V Lescah na Gorenjskem je neki avto podrl 26 letno delavčovo ženo Marijo Černetovo iz Begunj, ki se je peljala s kolesom. Černetova si je pri padcu zlomila levo roko. Na Celovski cesti je neki avto podrl 38-letnega čevljarja Janeza Jamnika iz Tacna, ki se je tudi peljal s kolesom. Jamnik se je pri padcu poškodoval na glavi in po vsem telesu. Na 5 letno Fani Faternostrovo iz Podgorice pri

Kulturni obzornik

Slikarji in kiparji na spomladanski razstavi*

1. V paviljonu pod Tivolijem dobi obiskovalec posebno ugoden pogled današnjega našega slikarstva. V mirnem sožitju se tu družijo starejši z mlajšimi, ekstremno z zmernimi, vse zadosti izravnano med seboj, vendar pa nikjer na škodo spoznanja posameznih individualnosti. Niso vsa poslana dela na isti stopnji notranje moči in prepričevalnosti, vsa pa verem odraz njihovih gospodarjev.

Starejši rod zastopajo Ivan Vavpotič, Maksim Gaspari, Saša Santel in obe Santlovi. I. Vavpotič razstavlja dva portreta, podoba plesalke (135), Mak in Zatiše s konjičkom. V. vselej poišče formo in barvo od njune interesantne strani. Dasi je brez modernega slikarstva nerazumljiv, vendar stalno hodi svoja pota, ki jih ostro loči od poti impresionistov in celo plenerizma. To upravičeno, kajti problema alike pri njem ni v tem, da kakih subjektivnih viškov je možno barvni izraz pritrirati, temveč v tem, kako je najbolje možno iz te nemirne stvarine napraviti solidno, vsakomur razumljivo umetnost. Predmeti morajo pred vsem ohraniti svoje oblike in optiko. V konceptu je Vavpotič oddal tribut naturalizmu, ki ga je pa v vselej stiliziral, čisto v smislu sceničnega in historičnega slikarstva. M. Gaspari je splošno znan kot slikar narodnih motivov. Tudi zdaj razstavlja nekaj takih podob. Snovno se v njih marsikaj ponavlja. Zanimalo pa bi me videti čisto slikarski izvor njegovega sloga iz nekaterih posebnih teženj našega slikarstva okoli l. 1900, onih teženj, ki so

barvo pojmovale bolj simbolično in celo ljudsko dekorativno. Zanimalo bi me razpotje, kjer so šli impresionisti na eno, ti pa na drugo stran. Saša Santel ne stoji daleč od G. in V., vendar če je V. konservativen slikar meščana in Gaspari folklorist, je Santel realist v tem smislu, da mu je konkretna narava (121, 122) sama kot taka izraz, ki ga skuša upodobiti. On živi z njo v ožjem stiku nego oba prej imenovana, radi tega je od njega tudi nekoliko bližje do impresionistične manjere, ki je pa seveda ne smatra za svoj izraz. Realizem v konservativnejšem smislu zastopata obe Santlovi. Prej ali slej bo treba glede vseh teh imen dobiti jasno predstavo in edino sredstvo za to so kolektivne razstave. Tam se bo marsikaj pojasnilo in bo to koristilo ne le umetnikom, nego tudi javnosti in kritiki. Retrospektive, kakor jih je v prošli sezoni na področju svojega modernizma prirejal Pariz, nam res ne bi škodile.

Starejši in mlajši rod veže Fran Tratnik. Ena njegovih zgodnjih podob se imenuje »Slepa«. Značilno: po dobi impresionizma, ki je umetnost oči, pride Tratnik in slika ljudi, ki so ali oslepel ali vnanjega blišča, ali ki jim sploh ni treba gledati, ker imajo blišč v sebi. Oboje pa pomeni: slikar osamosvaja barvo od predmetov in od nature, ona postaja idealen faktor. Človek je ujet v slapove nerealne barve in svetlobe, ki imajo na sebi nekaj kristaliničnega; praelementarne narave. Njegove figure poslušajo barvo, je ne gledajo. Vedeževalka (126) veduje tako iz svoje nature, ki je nanjo privzela kot Ariadna na skalo (prim. Hrepenenje, 127). Nekaj grafičnega, abstraktnega ima vsaka in vsa Tratnikova umetnost.

G. A. Kos je l. 1920 začel s slikanjem vode in barvno-ekspresivno mišljenih portretov. Abstrakcija od barve kot pri Tratniku je njemu tuja. Na razstavi sta si zato resnična antipoda. Za dobo prvih portretov je prišel čas, ki ni bil tako izrazit; temperament, kot je G. A. Kos, barve ne more dolgo maltrahirati s simbolizmi, a niti si stvari ne na-

Mariborske vesti:

Na Mariborski otok

Mariborsko kopališče na Mariborskem otoku je gotovo najlepše kopališče v državi. Šele od takrat, ko je bil otvorjen Mariborski otok s kopališčem, je mogoče misliti v Mariboru na razvoj plavalnega sporta, razen tega pa naj bi postalo to kopališče pravo ljudsko kopališče. Da bi se čim bolj razširil zmisel za plavanje in kopanje sploh, se vršijo na Mariborskem otoku od 15. junija naprej tečaji za plavanje, ki so pod vodstvom strokovnega učitelja in trenerja iz Ljubljane. S pomočjo mestne občine, predvsem pa uprave mestnih podjetij je prevzel SK Maraton iniciativo za te tečaje, ki naj bi se vršili v okvirju vseh sportnih klubov v Mariboru. Tečaji se vršijo za mladino v starosti od 11 do 16 let. Vsi, ki se za to zanimajo, naj se javijo pri enem ali drugem sportnem klubu v Mariboru, ta jim izstavi legitimacijo, na podlagi katere se morejo vpisati v tečaj. Razen teh glavnih tečajev pa priredi kopališče samo še tečaje za mladino v starosti od 8 do 11 let. Tudi za starejše se bodo vršili posebni tečaji, ako bo pri-

glašenih zadostno število zanimancev.

Razen teh tečajev pa se vrši na otoku tudi treniranje tekmovalcev za plavalne tekme za državno prvenstvo, ki jih priredi SSK Maraton na Mariborskem otoku od 9. do 11. avgusta v okvirju Mariborskega tedna. Tekmovati smejo samo plavalci, ki so člani plavalne sekcije enega mariborskih sportnih klubov, sekcije pa morajo biti vedno včlanjene pri jugoslovanski plavalni zvezi.

Tako je pričel na Mariborskem otoku vrvenje in je pričakovati, da bodo letošnji tečaji in tekme za državno prvenstvo v plavanju ter razne druge prireditve razširile smisel za kopanje in plavanje tudi v Mariboru in da v kratkem ne bo več Mariborčana, ki še ne bi bil na otoku. Žal jih je pa še danes mnogo v Mariboru, ki komaj vedo, da Mariborski otok obstoja, še več pa je takih, ki ne vedo, da je na otoku eno najlepših kopališč v državi.

○ Procesija na praznik presv. Rešnjega Telesa. Ob 7. bo pontifikalna sv. maša. Okrog 8 se začne ob vedrem vremenu procesija, ki gre po Stolni ulici na Glavni trg, na Koroško cesto do kapelice sv. Janca: prvi blagoslov; nato zavije po Strossmajerjevi in Orozovni ulici na Slomškov trg in mimo mestne hranilnice pred škofijo: drugi blagoslov. Gre po Ulici 10. oktobra, Gosposki in Slovenski ulici na Grajski trg k Marijini kapelici: tretji blagoslov; po Vetrinjski, Jurčičevi in Gosposki ulici na Glavni trg k Marijini sohi: četrty blagoslov; od tod krene procesija po Stolni ulici nazaj v stolnico, kjer bo po procesiji takoj tiha sv. maša.

○ Razvrstitev pri procesiji na praznik 1. Križ, 2. godba poštnih uslužbencev, 3. možje, 4. društvo komisijonarjev, 5. Jugoslovanska strokovna zveza, 6. društvo katoliških mojstrov, 7. deška osnovna šola, 8. dekliška osnovna šola, 9. vinarska šola, 10. Krščanska ženska zveza, 11. Poselska zveza, 12. vojaška godba, 13. častna četa, 14. deški Marijin vrtec, 15. fantovska Katoliška akcija, 16. apostolstvo mož, 17. katoliško akademsko starešinstvo, 18. dekliški Marijin vrtec, 19. dekliška Marijina družba, 20. Marijina družba za matere, 21. sestre usmiljenke, 22. zavodi šolskih sester, 23. šolske sestre 24. pevc, 25. belo oblečeni dečki, 26. bogoslovci, 27. belo oblečene deklice s cvetjem, 28. duhovščina, 29. Najsvetejši, 30. zastopniki oblastev, 31. društvo katoliških gospa, 32. ženske. — Po ulicah, kjer se pomika procesija, pokažejo verniki spoštovanje do presv. Rešnjega Telesa s tem, da okrasijo in razsvetlijo okna. Občinstvo naj ne trga procesije s prehodi čez ulico. Krščanski takt zahteva, da verniki pokleknejo, ko neso mimo njih Najsvetejši.

○ Na praznik bodo sv. maše v stolnici od 4.30 naprej. Pri pontifikalni sv. maši ob 7. bodo peli Meurerjevi Missa pontificalia.

○ Duhovniška vest. G. Franc Hohnjec, župnik v Cadramu, je bil od prevzvišenega knezoškofa dr. J. Tomažiča povodim kanonične vizitacije imenovan za duhovnega svetnika. Cestitamo!

○ Mariborski grad, ki je bil v začetku trdnjava, pozneje lovski dvorec, graščina in se je spremenil v polpretekli dobi v natrpano stanovanjsko poslopje, kar je še danes, čaka spet nova sprememba. Nastala je potreba, da dobi magistrat za svoje uradne prostore novo poslopje, kjer bi bili vsi uradi skupaj. Zato je kupila mestna občina pred leti grad, ki naj bi po primerni adaptaciji sprejel vse magistratne urade. Tudi zunanost gradu se je v teku časa spreminjala. Glavni vhod v grad je bil s strani grajskega dvorišča z Grajske ulice, danes pa je prva za prav glavno lice gradu obrnjeno proti Trgu svobode. Zato bi moral biti v eventualni bodoči magistratni glavni vhod tudi s Trga svobode. Grad je v svoji notranjosti urejen še po starem gradbenem sistemu in so zato posamezni prostori gradu tudi brez vseh medsebojnih zvez. Uradni prostori pa morajo biti tako urejeni, da je mogoče do vseh pisarni dostop s hodnika. Zato naj bi bilo grajsko dvorišče nekakva veža, ki naj bi bila prekrita s stekleno streho. Zunanost gradu bi ostala po novem načrtu neizpremenjena, le notranost bi bila predelana tako, da bi preurejeni grad mogel sprejeti vse uradne magistratne prostore razen gradbenega urada in mestnega fizikata.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

pravila lahkih. Človek čuti na nekaterih aktih (Nar. gal.) intenzivni študij, ampak še deloma prazna, ne posrečena in ne živa mesta. Zadnje podobe so drugačne. Zdaj je barva predrla zadnjo oviro, dozorela je in vre na vseh mestih na dan kot živa nov (Cvetje) in človek nima nič več občutka sli-kane ploskve, temveč plastične mase. Svet kot stavba sestoji iz same barve, to je smisel podobe kot je Gosposvetska cesta (31). V figuralnem motivu mu sekundirata trdna kompozicija in impulzivno življenje (30). Kosove slike spadajo med najmočnejša dela na razstavi.

To je slikarska zmagaja nad ekspresionizmom. Kosovi tovariši iz istega rodu je ne praznujejo v istem smislu. Tone Kralj je mnogo bolj odvisen od svojih prvotnih konceptov pripovednega značaja, kjer je čustveno v glavni vlogi. Slikarsko se je ustalil, le da sedaj podrobneje riše z barvo, dočim je prej vendarle bolj ljubil mirnejšo obliko. Ta stvar je deloma odpravila prejšnjo monumentalnost in pripravila pot buklični idiliki (Pomlad). »Južina na polju«, njegovo najboljšo delo na razstavi, je po svoji kompoziciji in motivu sorodna s kakim baročnim naturalizmom, danes pa gotovo najbolj od Belgijci. B. J. a. k. a. razstavlja en portret v olju, nekaj pastelov in več portretov v rdeči kred. Portret kan. Sušnika (16) spominja na pozno-romantični portret, dobro je zadeta kretinja. Portret v rdeči kredu so po svojem značaju taki, da kličejo po specifični tehniki, po litografiji; dih biedermeierskega litografiranega portreta jim je blizu in bi jim ta tehnika dodala mnogo točk. Fran Zupan je zastopan z večjo kolekcijo, stopot tudi z dvema oljnima podobama. Zupanove slike imajo skrivno ljubezen za kubizem. Žal se to javlja samo v kubističnih oblikah hiš, drevoja in podobnega, ne pa v boju med barvo samo na sebi in barvo kot funkcijo oblike, v čemer je pravi smisel kubizma. Tako zapuščajo slike v gledalca mestoma vtis paralelizma oblik, kar bi se pa dalo v primerni tehniki morda kot osnutek dobro izrabiti

za preproge ali gobeline. Kljub temu je pri njegovih današnjih slikah napredek očividni. Prednjači »Ribiška barka« s svojstvenostjo osrednjega motiva in primerno razdelitvijo ozadja; tudi kaže, da bodo slike tem boljše, čim bolj bodo enostavne linije in forme. »Marija Snežna« prinaša v sliko prijeten motiv cvetja, ki jo bo gotovo poživilo, ko se bo organskeje uredilo v celoto, oziroma zraslo iz nje. To je tudi tendenca časa.

Generacija 1930 zastopajo slikarji Pavlovec, Mezan, Trstenjak, Pregljeva, Maleš in drugi. Vodilno misel v slikarskem delu tega letnika predstavlja Pavlovec, ki je na razstavi zastopan z dvema podobama. Slika »Krompir« predstavlja zatiše v starejšem, cezaneknem motivu; toda slika je v čisti, ali bolje v popolnoma očiščenih tonih, morda še bolj nego to, pa v kar se da preprosti barvnih odnosih. »Kruh« (73) predstavlja gotovo višek tega, saj je delan kar rjavo v rjavem. »Kruh« je barvno elementarno dejstvo; človek ima vtis, da je P. hotel iz barve same ustvariti neki predmet, ne pa štruce naslikati tako, kakor jo je. Prav radi tega pa je tudi materialna stvarnost štruce tolika. Malo je tako naslikanih. V primeri s »Krompirjem« predstavlja po odrezanem gornjem robu sunek v odprteje nastrojenje. Pavlovcu je od tega letnika soroden Trstenjak. Tudi on predstavlja štadij osamosvojenosti barve, s katero je slikal svoje fantastične barke in stvore kak Dunfresne; toda čeprav je v Trstenjaku vidna ta in ona sled Francoza, sta si vendar po temperamentu različna, ta je romantik-fantast, oni realist. »Oblačenje lužičke neveste« kaže, kako ima današnje slikarstvo svojstveno pravilno razmerje do barvnega bogastva in ljudski umetnosti. »Ob potoku« predstavlja uspešno rešitev kompozicije v prostoru s temi skoro osrednjimi barvnimi elementi. Nemara je v sliki viden vpliv Dunoyerja de Segonzac. Morda se motim, morda ne, izrečem naj pa, da Trstenjaka išče tehnika slike na steno.

* Glej »Slovenec« z dne 9. junija.

Lovski spomenik na Tehovcu

Prijatelji Medvodske lovske družbe so v nedeljo 16. t. m. na prelepem Tehovcu pod Sv. Katarino priredili lepo in pristočno slavlje. Slovesno je bil blagoslovljen spomenik umrli lovskim tovarišem te družbe, ki so tu na Tehovcu

tik pod idilično cerkvico sv. Florijana ustanovili tudi svoj lovski dom. Poleg lepega števila lovecev se je zbralo na prijaznem vrhu tudi mnogo turistov in domačinov, kateri so se udeležili svete maše, katero je v cerkvi daroval č. p. Janez. Pri sv. maši je lepo prepeval deklinski pevski zbor šišenske meščanske šole pod spretnim vodstvom poštvalne učiteljice glasbe gđe. Marije Lahar-narjeve.

Po službi božji se je ljudstvo — bilo je najmanj 300 ljudi — zbralo okrog spomenika, pred katerim se je lovski starosta in osebni prijatelj rajnih tovarišev g. inšpektor v p. Karel Sajo vic v gniljivem in toplim govoru spominjal rajnih, katerim v spomin je postavljen ta spomenik. Spominjal se je pok. Pavla Skaberneta, Mihe Verovška, Jožeta Malenška, Jurija Verovška in lovskega čuvaja ter posestnika na Tehovcu očeta Marnovca. — Nato je p. Janez blagoslovil spomenik in imel pri tej priliki cerkveni govor o ljubezni do narave, o zvestobi onkraj groba, o tem, da smo tudi zunaj v naravi dolžni izvrševati svoje verske dolžnosti ter pozivljali navzočne, naj molijo za rajne, ki se jih danes tu spominjamo. — V imenu Stepičeve lovske družbe in v imenu »Slov. lovskega društva« je pozdravil slavnost in se spominjal rajnih g. ravnatelj Ivan Zupan. Nato je g. Lenart Zupan, lovski voditelj medvodskih lovec, v vezani besedi govoril v srce segajoč govor mrtvim v spomin, živim v spodbudo. Končno je g. župan Susteršič v kratkem govoru sprejel novi spomenik v varstvo občine Medvode.

Med slovesnostjo je najprej deklinski pevski zbor šišenskih učenk ganljivo zapel prelepo »Spomladi vse se veseli«. Na koncu pa je moški kvartet čudovito občuten in dovršeno zapel »Gozdič je že zelen«. V kvartetu so peli: sin pokojnega Mihe Verovška ter 3 njegovi prijatelji. Na koncu je kakih 30 lovecev oddalo rajnim tovarišem v spomin počastitveno salvo, na kar je vsak lovec položil pred spomenik vršček zelene smrekove vejice.

Nad vse lepa slovesnost, ki je pričala o veliki pijeteli ter o zvestobi in ljubezni med lovs-kimi tovariši, se je končala v popolni harmoniji.

ugodno železniško zvezo. Vsi vljudno vabljjeni!

— V voj. obrtno šolo Voj. tehničnega zavo-da »Kragujevac in v Voj. obrtno šolo zavo-da »Obiljevo« bo letos sprejetih v prvi razred po 50 gojencev iz meščanstva. Sprejemni pogoji so razvidni iz službenega voj. lista stran 987—1000, ki je interesentom na vpogled pri pristojnih voj. okrožjih in na vseh orožniških postajah.

— Zadnji rok za 12 dnevni izlet z odprtim avtobusom v Bruselj je 21. junija. Odhod iz pred biljetarnice Putnika, Ljubljana, 1. julija ob 5 zjutraj. Cena 4135 Din.

— Lepota in toplina . . . . . Lutz.

— Kr. banska uprava dravske bauovine razpisuje na podlagi § 31 zakona o banki upravi v območju dravske bauovine dve mesti podšumarjev-uradniških pripravnikov za X. skupino. Prošnje, opremljene s potrebnimi, pravilno kolkovanimi prilagami, je predložiti kralj. banki upravi, obči oddelek v Ljubljani, najkasneje do 30. junija 1935.

— Proti zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franz Josef grenčice. Odober, od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

— Gradim, štedim, kupim Lutz.

Ptuj

Vprašanje združitve ptujskih okoliških občin k mestu. Aktualno je postalo vprašanje priključitve okoliških občin k mestu. O tem važnem problemu se je že opetovano razpravljalo, vendar med prizadetimi občinami in mestno občino ni prišlo do sporazuma. Mestna občina je izdelala tozadevne predloge in jih predložila banki upravi, okoliške občine pa so dosledno odklanjale priključitev. Ker se pa to poreče vprašanje končno mora rešiti, se je v svrhu sporazumne ureditve te zadeve vršil sestanek vseh merodajnih činiteljev. Sestanka so se udeležili gg. ban dr. Puc, okrajni glavar dr. Bratina, mestni župan Jerše, magistratni ravnatelj Zavaddal, nadalje zastopniki prizadetih okoliških občin, in sicer župan Svenjšek za občino Grajena, župan Rašl za občino Rogoznica, in župan Vindiš za občino Breg. Na sestanku so temeljito razpravljali o problemu priključitve okoliških občin k mestu, toda do zaželjenega sporazuma ni prišlo. Okoliške občine se trdovratno branijo priključitve, sklicujoč se na interese svojih občanov, ki so mnenja, da bi bili za slučaj priključitve bolj obdavnjeni, kakor so sedaj. Zastopniki navedenih treh občin odklanjajo tudi delno inkorporacijo, in so se izjavili, da niti peti zemlje ne odstopijo za priključitev k mestu. Kako se bo ta važna zadeva končno rešila, bo odločala banska uprava, odnosno ministrstvo za notranje zadeve.

Vpisovanje v osnovno šolo. Vpisovanje novink v prvi razred deklinske osnovne šole v Ptuj se vrši dne 17. junija od 15—17, in sicer v prvem nadstropju Mladike.

Koncert zboru mladih harmonikarjev v Društvenem domu v Ptujju je na dvse pričakovano dobro uspel. Koncert je vodil učitelj g. Baša, ki je žel s svojimi gojenci vred veliko odobravanje. Čisti dobiček je naklonjen Rdečemu križu.

Ljubezen do narave in zoološki vrt

Ljubljana, 17. junija. Ljubezen do narave je dediščina našega naroda, v večji ali manjši meri jo podedujejo otroci, tudi med najrevnejšimi in najbednejšimi jo najdemo! Na kako različne načine se kaže! Kot nemirnega popotnika žene zdaj preko dolin in gora domovine, vabi drugega k tibemu opazovanju kraljevstva ptic in živali, rastlin in mrtvega skalovja, spet drugi izraža svojo ljubezen do narave v gojilni malega koščka stvarnice doma. Čudno zveni sicer poslednji stavek, prav tako boste morda skeptično zmajali z glavo in skomizgnili z rameni, toda če si ogledamo zoološki vrt ali našo II. zoološko razstavo v Selenburgovi ulici 6, njene stanovalce in obiskovalce, boste, upam, pokazali zadovoljnije obraze. Pojdimo samo k nekaterim živalcem, pa bomo videli, kako se je človek nagnil do živalice, ji posvetil vso pažnjo in ljubezen, zavedajoč se, da ji mora biti narava on, da jo mora negovati, zabavati in ji prožiti ljubezen in razvedrilo. Zver! Tako okrutno in trdo udari ta beseda na naše uho, zver je za nas nekaj hudobnega, nevarnega, krvoločnega. V samotnih goščah in stepah straši volk, kako strašen je njegov glas v mrzlih zimskih nočeh, ko ob loku vetra tuli

Litija

Umrli je v Litiji urarski mojster g. Nikolaj Tiran v starosti 74 let. Svoj čas je v litijski družbi igral precej vidno vlogo. Bil je blagega značaja, v prejšnjih letih se je mnogo ukvarjal z lovom ter vzgojil celo vrsto mlajših lovskih tovarišev. Bil je prijeten družabnik, siljajen humorist, v javnem življenju se pa ni udeleževal. Pokopali so ga ob veliki udeležbi litijskega prebivalstva. Dan prej so pa ob lepi udeležbi litijske mladeži spremili na zadnji poti 4letnega Poljka, sina krojaškega mojstra g. Poldeta Knola iz Litije.

Prvoobhajancev smo imeli v Litiji 68, v Smartnem 80. Po sv. obhajilu so prvoobhajanci imeli v šolskih prostorih zajutek, popoldne pa so šli s starši na krajši izlet v litijsko okolico.

Poštno sveze, ki so bile uvedene obenem z novim voznim redom 15. maja, nam prav nič niso po godu. Zadnja pošta se odda zvečer na vlak ob 7 proti Zidanemu mostu, potem pa do zjutraj nimamo nikakih poštnih zvez več. Poštno upravo zato nujno prosimo, da ukrene čimprej vse potrebno, da se na progi Zidani most—Ljubljana zopet uvede ambulantni poštni voz pri osebnem vlaku, ki odhaja iz Litije ob 9 zvečer in Ljubljano, tako da dobi Ljubljana našo večerno pošto že lahko zjutraj.

Pišce

Uboj. Lepo solnce sije, še lepše se trta razvija, kjer sta ji prizanesli pozeba in toča. In Piščani smo še vedno luštni in veseli. Čeprav je večina vina prodanega in odpeljanega od nas, ga je vendar še toliko ostalo, da se tu in tam vrši vinotoč »pod vejco«. In na takem vinotoču so se pred kratkim zbrali naši vinski fantje in moške. Več litrov so ga »okoli prinesli«. Nazadnje pa oplazili z nekim kolom čez glavo Pšeničnika Antona, posestnika in krojača s Plišenbrega tako hudo, da je čez par dni v bolnišnici v Brežicah podlegel poškodbam. Kdaj bo naše fante in moške pamet srečala?

Prvo sv. obhajilo. Bliža se naš mladinski praznik sv. Alojzij in z njim slovesnost prvega svelega obhajila za našo faro. Okrog 85 prvoobhajancev bo pristopilo ta dan prvič k mizi Gospodovi.

Mednarodni kongres katoliške inteligence v CSR

Slovansko katoliško dijaštvo in akademsko starešinstvo, ki je združeno preko svojih organizacij v zvezo katoliških akademskih društev »Slavia Catholica«, ima zadnjega avgusta in prvi dan septembra t. l. svoje zborovanje v Pragi na Češkoslovaškem. Na tej svoji konferenci, na kateri se bodo sešli zastopniki vseh katoliških slovanskih narodov, tako Poljaki, Ukrajinci, Čehi, ki ta kongres organizirajo, Slovaki, Hrvati in Slovenci, se bodo slovanski inteligenti razgovarjali: O praktičnem sodelovanju katol. slovanskih narodov na polju verskega zedinjanja, o čemer bo imel referat dr. F. Grivec, koreferat pa Hrvati, na polju kulturnega sodelovanja — referat Poljaki, koreferat Ukrajinci — ter na socialnem polju — referat Čehi, koreferat Slovaki. Istočasno se vrši zborovanje slovanskih katol. časnikarjev in založnikov. Obenem s temi konferencami slovanske inteligence se bo vršil najvišji kongres »Pax Romana«, svetovne unije akademskih organizacij. Ta internacionalni kongres se vrši istočasno več dni v Pragi, na Velehradu in v Bratislavi. Udeleženci obeh kongresov imajo s tem ugodno priliko, da se seznanijo z zastopniki katol. narodov vsega sveta, zlasti pa s slovanskimi delegacijami ter si ogledajo vso republiko češkoslovaško, ki gosti kongresiste. Kongresistom so vse oblasti dale izredne ugodnosti, tako da je tudi gmotno to potovanje v zlato Prago in v slovaško prestolico Bratislavo omogočeno marsikomu, ki bi sicer ne mogel iti. Slovensko katoliško starešinstvo in Slovenska dijaška zveza vabita vse akademsko izobražene, duhovnike, akademike, učitelje, dijake, abituriente itd., da se udeležijo teh kongresov, da bomo Slovenci dostojno zastopani pred mednarodnim svetom. Glede gmotnih izdatkov proračun še ni dokončno izgotovljen ker nismo še dobili končnih sporočil pravnočasnega na tem mestu. — Slovanski klub pri Slov. kat. akadem. starešinstvu, odsek za mednarodne zveze.

Naznanila

Ljubljana

1 Večer klasičnih klavirskih skladb bi lahko imenovali produkcijo gojencev klavirskega oddelka prof. Janka Ravnika. Na njej so zastopani s svojimi deli Mozart, Schumann, Mendelssohn, Brahms in Reger. Ta produkcija bo jutri, v sredo ob 18.15 v Filharmonični dvorani. Spored stane 2 Din in se dobi v knjigarni Glasbene Matice.

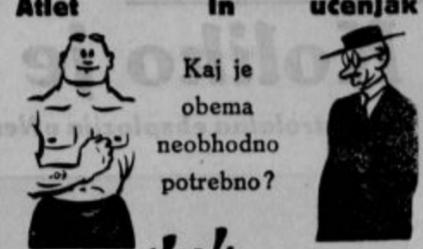
1 Električna zadruza v Sp. Šiški ima redni občni zbor, v nedeljo 23. t. m. ob 9 dopoldne v deški šoli Sp. Šiška, pri trileti.

1 Nočno službo imajo lekarni: mr. Bakarčič, Sv. Jakobova trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Gariše, Moete.

Celje

1 Apologetični odsek DMK ima drevi ob četrti na 8 sestankih. Na dnevnem redu je predavanje: Zena in krščanstvo.

Atlet in učenjak

Kaj je obema neobhodno potrebno?

Ki-Ki bonbon

PROIZVOD: »UNION«, ZAGREB.

Sprejem v školijski zavod sv. Stanislava v St. Vidu nad Lj. za šolsko leto 1935-36

Na školijski klasični gimnaziji v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano se bodo vršili sprejemni izpiti za I. gimn. razred dne 1. 2. in 3. julija 1935. K sprejemnemu izpitu se bodo pripustili samo tisti učenci, ki nameravajo prosiiti za sprejem v zavod in so se rodili v letih 1922 do 1925 ter so dovršili vsaj štiri razrede osnovne šole. Kjer je 5- ali 6-razredna šola, navadno ne zdostujejo samo 4 razredi, ampak je treba radi slovnicega znanja vsaj 5 razredov.

Starši naj pošljejo ali pa osebno prineso s 5 Din kolkovane prijave za sprejemni izpit do 20. junija ravnateljstvu školijske klasične gimnazije v St. Vidu nad Ljubljano. Prijavi se priloži: 1. šolski izkaz (knjižica), 2. rojstni in krstni list, 3. dopisnica z natančnim naslovom prošilca, da bo moglo ravnateljstvo pravčasno sporočiti, kateri dan naj pride dotični k izpitu.

Kdor naredi sprejemni izpit, s tem še ni sprejet v zavod, ampak mora v ta namen pri vodstvu zavoda vložiti še posebno prošnjo, ki je pa ni treba kolkovati.

Sprejemajo se le telesno zdravi, pravno nepokvarjeni in dobro vzgojeni dečki, zakonski sinovi dobrih, krščanskih staršev; zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovskemu stanu. Prvi namen zavoda je namreč vzgoja duhovskega naraščaja. Zato se daje vsem dijakom temu namenu primerna vzgoja, a se nihče ne sili, da bi moral iti v bogoslovje, ako nima za to veselja ali poklica.

Prošnje za sprejem v zavod se sicer naslove na školijski ordinariat v Ljubljani, a se ne pošiljajo tja, ampak jih prinesejo starši oziroma njihovi namestniki osebno vodstvu zavoda v St. Vidu, in sicer najbolje na dan sprejemnega izpita, da si tako prihranijo dvojno pot. Ob isti priliki predstavijo vodstvu tudi dečka, da ga osebno spozna.

Za sprejem v zavod pa lahko prošjo tekom meseca julija tudi oni učenci, ki bodo napravili sprejemni izpit na katerikoli državnji gimnaziji. V tem primeru morajo prošnjo za sprejem priložiti šolski izkaz s potrdilom o opravljenem sprejemnem izpitu ter krstni in rojstni list.

V II. III. in IV. gimn. razred se sprejemajo samo dobi in nepokvarjeni dijaki s klasičnih gimnazij, z odličnimi in prav dobrimi izpričevali. Ponavljajci se ne sprejemajo. Prošnji za sprejem naj prilože zadnje šolsko izpričevalo ter rojstni in krstni list. Priglasitvi se morajo osebno tekom meseca julija, avgusta se ne sprejemajo več.

Letno plačilo se določa po izpričevalu in gmotnih razmerah dotične družine. Polno plačilo za dečke ljubljanske škofije znaša za celo šolsko leto 6000 Din, za dečke iz drugih škofij pa 7000 Din. Plača se lahko tudi z živezem po tekočih tržnih cenah. Ubožnim prošilec z odličnimi izpričevali se ta znesek primerno zniža. Če se dijak dobro izkaže s pridnostjo, pobožnostjo in uljudnostjo, uživa glede plačila v nadaljnjih razredih še večje ugodnosti. Vsa druga pojasnila glede oblike, knjig itd. se dobe o priliki zglasitve v zavodu.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v St. Vidu n. Lj.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 18. junija: 11.00 Solaka ura; Belokranjske pravilice (Mirko Kusler) 12.00 Nekaj ruskih skladb na ploščah; 12.45 Poročila, vreme 13.00 Čas, obvestila 13.15 Venčki narodnih pesmi. Pojo gd. Mišičeva, ga. Nerat-Ramsakova, gg. Gostjč in Janko s spremljevanjem radijskega orkestra 14.00 Vreme, spored, borza 15.00 Strček Matiček, to vam je tišek 15.00 Čas, poročila, vreme, spored, obvestila 19.00 Radijski orkester 19.30 Nac. ura 20.00 Sedaj pa — na ples! Št. svira zares sam »Ronny-Jazz!« 21.00 Zvoki iz oper, izvaja radijski orkester 21.30 Čas, poročila, vreme, spored 22.00 Ples! — pa ne za ples! Izvaja radijski orkester. — Konec ob 23

Drugi programi:

Torek, 18. junija: — Belgrad: 18.30 Solisti na ploščah 20.00 Orlov, opereta Granichstaedten — Zagreb: 20.00 Ploščbe 20.45 Zagrebški kvartet 21.30 Zagrebški kvartet 22.15 Godalni orkester — Dunaj: 17.25 Koncertna ura 19.30 Misa solennis v d-duru, Beethoven 21.25 Plesna glasba 22.35 Narodni zvoki Budimpešta: 20.10 Igra 21.30 Orkestralni in klavirski koncert 23.00 Ciganska glasba — Milan-Trst: 17.20 Laska glasba 20.50 Igra s glasbo — Rim-Bari: 17.15 Zabavna glasba 20.50 Koncert po željah 22.00 Komorna glasba — Praga: 19.25 Koronice 20.25 Vesela ura 21.00 Orkestralni in salonski koncert — Brno: 19.25 Veselojgra 21.20 Armida, opera, Dvorak — Bratislava: 19.25 Vojaska godba 20.30 Violinska glasba 20.45 Groteska 21.20 Slovanske pesmi 21.40 Zabavna glasba — Parjava: 20.10 Salonska glasba 21.25 Orkestralni koncert 22.40 Orkestralna glasba — Berlin: 19.00 Lipsko 20.00 Radijski orkester — Köln: 19.15 Beethovenovo sonate 21.00 Paster vocec — Hamburg: 20.10 Igra 21.00 Koronice — Bratislava: 19.00 Nemški skladatelj v inozemstvu 21. Sleglja kliše — Lipsko: 18.50 Godba na pihala 20.10 Plesna glasba — Köln: 19.00 Mladina poje 20.10 Plesna glasba 21.00 Hamburg — Frankfurt: 19.00 Zabavna glasba 20.15 Orkestralni koncert — Stuttgart: 19.00 Frankfurt 20.15 Lipsko — Monakovo: 19.20 Kvartet poje 20.10 Plesna glasba 21.00 Hamburg — Zürich: 19.50 Arje in pesmi 21.10 Moderen italijanski glasba 21.50 Igra — Strasburg: 18.30 Rad. orkester 20.50 Opereta »Mamsell Angot«, Lecoq.

NARODNO GLEDALIŠČE

V LJUBLJANI

DRAMA — Začetek ob 20

Torek, 18. junija: *Isdaja pri Novari*. Premiera Red C Sreda, 19. junija: *Isdaja pri Novari*. Red A. Četrtek, 20. junija: *Zlato tele*. Red Četrtek. Petek, 21. junija: *Matiček se ženi*. Gostovanje v Celju. Sobota, 22. junija: *Isdaja pri Novari*. Red B. Nedelja, 23. junija: *Isdaja pri Novari*. Izven. Zliskane cene od 24 Din navzdol.

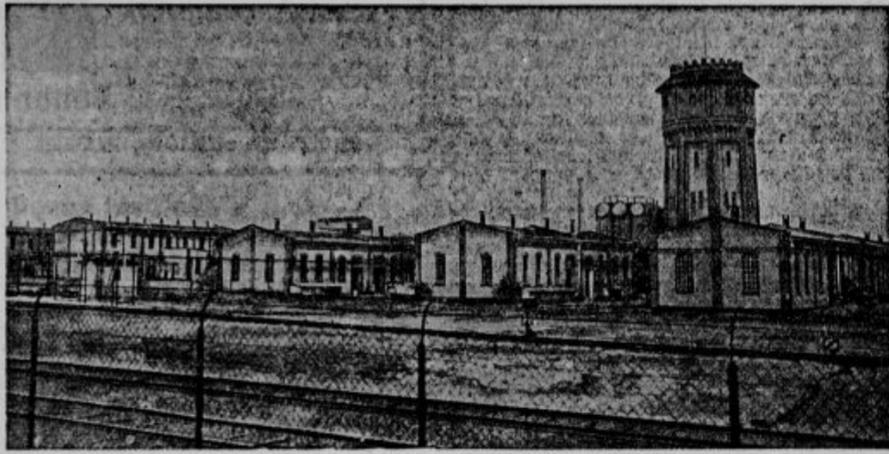
OPERA — Začetek ob 20

Torek, 18. junija: *Tretja produkcija operne šole državne konservatorije*. Sreda, 19. junija: *Faust*. Premiera. Red Sreda.

Kdo bo kedaj izvedel!

Koliko je bilo mrtvih?

Katastrofalna eksplozija v Nemčiji menda ne bo nikdar pojasnjena

Del municijske tovarne v Reinsdorfu pri Wittenbergu

O strašni eksploziji v nemški municijski tovarni v Reinsdorfu pri Wittenbergu še vedno ni nič točnega znano. Listi smejo poročati samo to, kar dopušča vlada. Pa tudi inozemski časnikarji, ki prihajajo na lice mesta gledat, ne morejo po telefonu sporočiti resnice. Pariška lista »Paris Midi« in pa »Intransigeant« poročata, da sta poslala svoja dva berlinska poročevalca na kraj nesreče. Ko sta prišla v Wittenberg, ju je tam nemška policija prijela in ju v spremstvu štirih orožnikov poslala stran. V Biesseritzu ju je zaslísal ondotni policijski načelnik ter ju čez pol ure zopet spustil. Francoska časnikarja sta se takoj zopet vrnila v Wittenberg ter telefonirala v Pariz svoje poročilo. V tistem hipu pa, ko sta hotela sporočiti obseg katastrofe in pa povedati svetu število mrtvih žrtev, je nemška pošta njun telefonski pogovor prekinila.

Nemška uradna poročila še vedno govore

Da pa nemške oblasti tako skrivajo obseg katastrofe, je po mnenju strokovnjakov vzrok tale: Eksplozija je največ nastala zaradi tega, ker so tovarne preveč delale. V tovarni je bilo nakopičenega preveč streliva. Tudi med vojsko, ko se je delalo s polno paro, je rado eksplodiralo. Ampak tedaj se je res mudilo, ker je bila vojska. Danes pa ni vojske! To je znamenje, kako se Nemčija oborožuje.

Drugi vzrok eksplozije pa je ta, da je vlada odpustila stare večake, in namesto njih postavila manj sposobne moči, ki pa so pristaši narodnega socializma.

Pri tej priliki naj spomnimo na nekatere hujše eksplozije iz zadnjega časa:

Dne 22. maja 1917, torej med svetovno vojsko, je eksplodirala Škodova tovarna v Bolevcu pri Plznu. Vojaška cenzura je tedaj prepovedala vsakršno poročilo o tej eksploziji. Bilo pa je tedaj mrtvih najmanj 800

Takole je zdelalo kmetijo 4 kilometre daleč od eksplozije

le o 45 mrtvih, ki so jih izkopal iz razvalin. Vsakdo je prepričan, in tudi domače prebivalstvo tako trdi, da je mrtvih žrtev na stotine, zlasti ker se je nesreča zgodila v takem času, ko sta se v tovarni mudila dva šihita delavcev. Eni so ravno zapuščali delo, drugi so pa pravkar prihajali na delo. Pač pa nemški listi obširno poročajo, kakšna strašna sila je bila ob eksploziji. Poročevalec »Berliner Tageblatt« poroča, da je vsa srednja Nemčija pod vtisom te največje katastrofe. Mesto Wittenberg, ki je nekaj kilometrov stran od kraja nesreče, je razmeroma malo trpelo, pač pa so po mestu pobite vse šipe. Razbil jih je strašni zračni pritisk. Najhujše so pa trpeli kraji, ki so bili bliže municijskim tovarnam. To so male vasi Reinsdorf, Tobben, Rudersdorf in Braunsdorf. Te vasi imajo kvečjemu po 500 prebivalcev ter so vsaka po 2 km stran od kraja nesreče. Vendar so te vasi tako razdejane, kakor bi jih bil razdejal kak orkan. Vsaka hiša in vsak skedenj nosi sledove te katastrofe. Okna in strehe je kar pobralo, kakor bi jih bil kdo z britvijo porezal. Skozi odprtine, kjer so bila nekdanj okna, vise razcefrane zavese. V Reinsdorfu, ki je najbližja vas tovarni, pa sploh nobena hiša ni ostala cela. Tu je tudi po hišah in po sobah zračni pritisk razdejal pohištvo in porušil notranje stene. Neka ženska je pri Reinsdorfu okopavala krompir na polju. Od kraja nesreče je priletel po zraku 30 kg težak kos železa in se zaril ženski v hrbet. Bila je seveda takoj mrtva. Ta ženska je edina smrtna žrtev v okolici.

Kako strašno razdejanje je morala povzročiti eksplozija v tovarni sami, se vidi iz naše slike, ki je posneta v kraju, ki je 4 km stran od kraja eksplozije. Zato je seveda nesamnetno verjeti, da bi v tovarni, kjer se je eksplozija zgodila in kjer je bilo zbranih več tisoč delavcev dveh šihit, bilo samo 45 mrtvih. Inozemski časopisi temu primerno navajajo, da se je v tej tovarni že l. 1915 med svetovno vojno zgodila velika eksplozija. Tudi takrat so listi smeli poročati le to, da je 50 mrtvih. Tedaj jih je bilo v resnici mrtvih več ko 500. Kaj pa je eksplozija vse pokončala, to pa ni mogoče ugotoviti, ker so vse ozemlje okrog kraja nesreče obkolile močne čete policije, katere ne puste nikogar blizu.

ljudi, od katerih pa so mogli najti trupla le 200 žrtev, ker je vse druge eksplozija zmlela v prah.

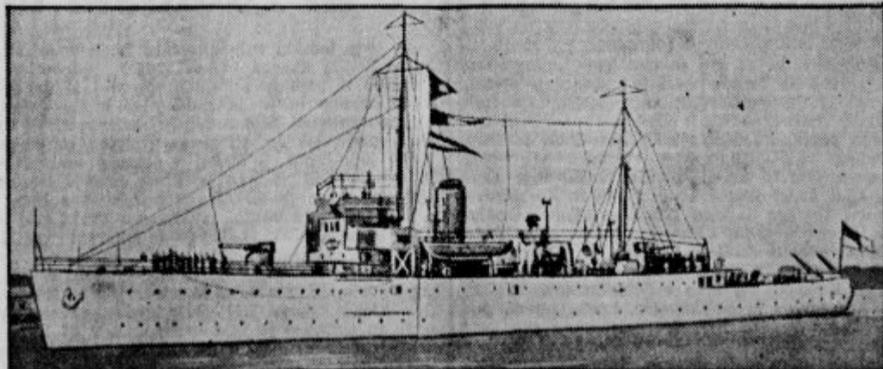
Podobna katastrofa se je proti koncu svetovne vojske zgodila v Wöllersdorfu pri Dunaju. Tisto eksplozijo, ki se je zgodila ponoči, so čutili in videli celo v naših krajih, čeravno se je zgodila več sto kilometrov stran. Toda tudi o tej eksploziji ni znano, koliko je bilo mrtvih, ker je bilo vsakršno poročanje prepovedano.

Meseca septembra 1922 je eksplodirala tovarna dušika v Opavi. Tedaj je bilo 300 mrtvih.

Septembra istega leta je bila velika eksplozija v Speziji v Italiji, kjer je bilo 150 mrtvih, itd.

Ce danes nemško časopisje sme poročati, da je to največja eksplozija, katera je zadela Nemčijo, si lahko mislimo, kako strahoten je njen obseg.

Zaradi mačke ponesrečena vojna ladja

Vojna ladja se je ponesrečila zaradi mačke. Angleška topničarka »Hastings« je blizu Port Sudana zadela na skalo in je izgubljena. Nesreča pa se je zgodila zato, ker je ladja z vso silo plula po najkrajši poti v Port Sudan, da bi tam oddala v bolnišnico nekaj mornarjev, katere je obgrizla mačka, katero so imeli na krovu. Ker pa so pozneje ugotovili, da je mačka stekla, so hoteli mornarje rešiti s tem, da jih čimprej preneljajo v bolnišnico. Pri prenašanju vožnji pa se je ladja ponesrečila.

Priča potresa v Beludžistanu

Angleški polkovnik piše svoji hčerki v Evropo

Dunajski listi priobčujejo pismo angleškega brigadnega generala v Quetti, kateri je svoji hčerki, ki študira na Dunaju, pisal pismo in ji popisal strahote potresa v Beludžistanu. Pismo se glasi:

»Bilo je nekako ob 3 zjutraj, ko me je prebudil občutek, da se bo zgodilo nekaj strašnega. Nekaj hipov je bilo vse tiho in mirno, kakor v grobu. To je bila tista strašna temna tišina, ki se polasti vseh živih bitij pred velikimi naravnimi dogodki. Vendar pa nisem imel časa, da bi bil zbral svoje temne občutke v kako misel. Ze se je začela zibati moja postelja kakor zibelka. V tistem hipu pa so že grmele na tla omare, mize in stoli. Se strašneje je postalo, ko se je iz globočin zemlje zaslísal prihajajoči grom, ki se je mešal med strahotno tuljenje psov in blazno rjovenje drugih živali. Zdelo se mi je, da tla pod nogami hočejo kar uiti. Na to, da bi mogel vstati ali hoditi, nisem niti misliti mogel. Izgubil sem vsak občutek kje sem, in zdelo se mi je le, da me nosijo s seboj visoko se dvigajoči valovi, ki me včasih dvigajo kvišku, včasih pa mečejo v temne prepade. Polastila se me je smrtna groza. Po vseh štirih sem poskušal splaziti se na prsto, to se pravi tja, kjer sem mislil, da je vrt. Nekaj sekund boja z nadčloveškimi silami — pa sem padel skozi luknjo v zidu v neko praznino. Bil sem rešen. V istem hipu se je s strašnim ropotom sesula moja hiša, medtem ko je mene vrglo v neko drevo, ob katerem sem obležal ves pokrit s prahom.

Skoro brez uma in zavesti sem v siju plapolajočega ogromnega požara, ki je divjal v mestnem okraju, kjer prebivajo domačini, zagledal velikanska drevesa na mojem vrtu, ki so plesala kakor orjaške sence. Zdelo se mi je, da se ti rastlinski orjaki priklanjajo k zemlji, ko sem naenkrat zaslísal, da so se drug za drugim preklali. Kakih 15 čevljev od mene, tam, kjer je bil nekoč prostor za tenis, se je med zamolkim gromom naenkrat odprla zemlja in njeno žrelo se je zdelo, da se bliža meni. Skušal sem pobegniti, toda ni bilo mogoče. Kakor bi bil okamenel, sem obležal med kamenjem. Neopisna zmes človeških glasov, kakršno moreš slišati le v Indiji, je donela iz razdejanega mesta. Domačinov se je polastila panika. Še dolge ure sem poslušal njihovo nepozabno, pretresljivo vpitje, porojeno v grozi, v smrtnem strahu, molitvi in obupu. Ta simfonija človeške bede se je mešala z rjovenjem ranjenih in pobe-snelih živali.

Prvega sem srečal M. C., svojega vrlega ordonančnega častnika, kateremu sem skušal dati navodila za reševanje. Čete, katere so na razpolago, moramo dati ne le za reševanje ranjencev in tistih, ki so živi pokopani pod razvalinami, ampak tudi v varstvo preživelih prebivalcev proti napadom ropa željnih nomadov. Po naročilu britanskega vrhovnega poveljnika, ki bo jutri prišel z letalom, sem dal razglasiti obsedno stanje in izdal najstrožja navodila. Zene naših častnikov so se prostovoljno priglasile za postrežbo bolnikov, in v nekdanji jahalnici smo napravili bolnišnico.

Prva letala že prihajajo z zdravniki in šolanimi strežniki. Kolikor morem pregledati položaj, je od mestnega okraja, kjer so bili nastanjeni domačini, pa do železniške postaje in letališča, dobesedno vse uničeno. Ta prostor, ki je kake tri milje dolg, je danes podoben tisti kameniti puščavi, na kateri je nekoč to mesto zraslo.

Dva boksarja. Brezžična slika iz boja med Braddockom (na levi) in mojstrom Baerom (na desni). Zmagal je nepričakovano Braddock

Iznajdljivi tihotapci

45 stotov masla pod vodo

Vzhodnopruske oblasti so že delj časa opazovale dva brata Riharda in Frica Matturkata iz Schakuhnen v Vzhodni Prusiji, da se v družbi dveh drugih mož večkrat potikata po obmejni reki Memel, kar se je pruskim carinikom sumljivo zdelo. V čolnu sta se vozila po reki, pa nikdar nista lovila rib. Sumili so, da tihotapita, toda dokazati jima tega niso mogli. Nekega dne pa so na meji prijeli nekega Memelca, ki je v strahu izdal tihotapsko družbo, katera je na prav zvit način že pol leta tihotapila. Po njegovih podatkih je ta tihotapska družba v tem času vtihotapila v Nemčijo 3750 kg surovega masla in 7000 kg svinjske masti. Blago so tihotapci zavili najprej v močan pergamentni papir. To so dobro povili s Cunjami ter zložili v nepremočljivo vrečo. Tako spravljeno tihotapsko blago so v svojem čolnu prepeljali do srede reke. Tu pa so na vsako vrečo privezali težak kamen in vse skupaj potopili v vodo. Na vsako vrečo so še poprej privezali kakih 5 m dolg motvoz, ki je na koncu imel privezan košček lesa. Nato so se tihotapci odstranili. Čez nekaj časa so od ruske strani prišli nemški tihotapci, ki so po plavajočih klinčkih na vodi spoznali, kje je potopljeno tihotapsko blago. Motvoz so potem privezali k čolnu in lepo mirno ter tjavendan veslali proti nemškemu bregu, kjer so potegnili blago iz vode, kakor hitro ni bilo nobene carinske straže v bližini. Vseh pet tihotapcev so sedaj prijeli in čaka jih občutna kazen.

»Slišal sem, da vaš sin še vedno študira univerzo. Kaj pa bo potem, ko bo opravil vse skušnje?«

»Oh, potem bo že starček!«

★

Vsak človek je že po naravi slepar. Največkrat slepi samega sebe.

●

Kdor hrepeni po svobodi, se ne sme preveč potegovati za njo.

Gospodarstvo

Bodočnost naših denarnih zavodov
Privilegirani ali ljudski zavodi? Novi hranilniški zakon

Dosedanja hranilniška zakonodaja je skoro stoletnega datuma. Neoziraje se na vzorna pravila in druge izpremembe v zakonodaji datira osnovna ureditev naših regulativnih hranilnic iz leta 1844, ko je bil uveljavljen regulativ za poslovanje hranilnic, katerega značilne bistvene poteze so se danes merodajne za naše hranilnice. V teku 90 letne veljave avstrijskega regulativa so se pokazale njegove dobre, pa tudi slabe strani in baš sedaj n. pr. je v Avstriji reforma regulativa iz leta 1844 na dnevnom redu, vendar samo v nekaterih točkah, ki so res potrebne izpremembe, n. pr. da se izloči prevelik politični vpliv občin na svoje hranilnice, kar bi lahko dovedlo do napačne usmeritve zaupanih kapitalov.

V naši državi je veljala avstrijska hranilniška zakonodaja samo na področju Slovenije in Dalmacije. Na bivšem Hrvaškem in še drugod so tudi imeli občinske hranilnice, ki pa so bile osnovane na podlagi drugih zakonov. Imamo pa cele pokrajine v državi, kjer hranilnic sploh niso poznali, je pa tudi pri njih tendenca k ustanavljanju regulativnih hranilnic, ker se zavedajo, da pri sedanjih kreditnih politiki države nimajo kaj dosti pričakovati od kreditne politike privilegiranih denarnih zavodov, katere nekateri tako radi gledajo in jim dodajajo vedno večji delokrog poslovanja.

Tako smo dobili sedaj predlog novega hranilniškega zakona, katerega smo objavili v izveščku preteklo soboto. Ker je vprašanje zakonodaje glede naših denarnih zavodov zaradi krize pri nas izredno aktualno, se moramo nekoliko izčrpeje baviti z zakonom, zlasti še z ozirom na važnost te panoge denarnih zavodov pri nas, saj so regulativne hranilnice samo v Sloveniji upravljale na koncu leta 1933 1.189.1 milj. Din. Pripominjamo, da so znašale pred vojno vloge v regulativnih hranilnicah na sedanjem slovenskem ozemlju 177 milj. kron in nismo dosegli še predvojnega stanja.

Smernice za bodočnost

V naši gospodarski politiki, posebno pa glede denarnih zavodov, prevladujeta dve mnenji. Eno mnenje zastopa stališče, da je treba spravit denarne zavode iz sedanje zadrege ven na katerikoli način, pač pa jih je treba obremen reformirati, da bodo lažje zadostili kreditnim potrebam našega gospodarstva, kot je bilo doslej. Drugo stališče pa je temu nasprotno in je tudi močnejše. To pa zato, ker dotični vodilni močje ne poznajo dobro našega kreditnega sistema, če pa ga poznajo, pa vedo, kaj delajo. Zrasi so v miljeju, ki je bil drugačen kot naše razmere. V Srbiji je bila organizacija kreditnega gospodarstva izročena predvsem bankam in to zasebnim bankam in bančičam ter privilegiranim zavodom. Zadržanostvo je igralo prevažno vlogo, hranilnic kot v naših krajih pa sploh niso poznali. Zato je bilo razumljivo, da so se zavzemali za čimvečjo organizacijo kredita po državi, ker je bila samopomožna akcija nemogoča. Tako smo dobili toliko stremiljen k etatizaciji kredita in vsak korak v sedanjem razvoju nas privaja bližje k popolni etatizaciji kredita. Nastaja pa vprašanje, če je narodnogospodarsko taka organizacija res odgovarjajoča razmeram in če bomo z njo dosegli one cilje, katere je treba imeti pred očmi pri organizaciji denarnih zavodov v naši državi. Principielno nimamo nič proti poseganju države v kreditne posele, saj vidimo, kako drugod država z močno roko ureja razmerje med posameznimi skupinami denarnih zavodov, toda pri nas so razmere drugačne in organizacija kredita na etatistični podlagi je našemu gospodarstvu prej škodljiva kot koristna. Pa bodo navajali zglede, kako morajo n. pr. hranilnice v Franciji in Angliji skoro vsa svoja premoženja nalagati v državne papirje. Toda to velja za dve državi, v katerih je dovolj drugih kreditov za gospodarstvo na razpolago. Pa še tožijo v Franciji, da država odvzema prevelike veote zasebni iniciativi, ki se nikakor ne more razviti. Pri nas pa vsebuje etatizacija še to nevarnost, da bi privedla vsa sredstva denarnega in kapitalnega trga v korist državi pa ne za najemanje dolgoročnih investicijskih posojil, ampak predvsem za premostitve trenutnih težav državne blagajne in bi tako šla sredstva za neproduktivne cilje za kritje vsakokratnih večjih ali manjših deficitov naših državnih financ, kakor so šla to pot vsa inozemska državna posojila po vojni. Pa še nekaj je, kar nas odvajja od misljenja čimvečjeje monopoliziranja kredita po državi in privilegiranih denarnih zavodov. To je kreditiranje zasebnega gospodarstva po privilegiranih denarnih zavodih. Že v predvojni Srbiji so se množile pritožbe, da privilegirani zavodi skrbijo preveč za kredit v mestih, posebno za Beograd, deželo pa zanemarjajo. Podobne pritožbe se slišijo tudi sedaj in razdelitev kreditov privilegiranih denarnih zavodov po posameznih pokrajinah kaže kaj neenakomerno razdelitev. Poglejmo n. pr. Privilegirano agrarno banko, Državno hipotekarno in Pošno hranilnico. Najmanj kreditov (da ne povemo natančno) ima v Sloveniji n. pr. Privilegirana agrarna banka, čeprav so podpisali Slovenci znatne dele glavnice in pa imajo tudi že z ozirom na število prebivalstva, kaj šele z ozirom na druge momente pričakovati znatno kreditiranje tega zavoda.

Ob takih razmerah se nam ni nič kaj težko odločiti za drug sistem v denarstvu, t. j. za pripustitev nadaljnjega poslovanja dosedanjih tipov denarnih zavodov, seveda po temeljiti reorganizaciji, ki se je izkazala v zadnjih letih za potrebno. S tega vidika nam je tudi motriči predlog novega hranilniškega zakona, ki podčrtava važnost privilegiranih denarnih zavodov v državi z omejevanjem poslov hranilnic.

Pripombe k novemu zakonu
Bežen pregled zakonekega načrta nam kaže te-le stvari, o katerih bi bilo dobro, da se razvije razprava, ker je gotovo, da v sedaj predloženi obliki zakonski predlog ne vsebuje dovolj jasnosti. Govorec o hranilniških sredstvih navaja predlog obratni kapital, rezervne fonde, vloge ter resekont. Zdi se nam, da manjka tudi dolgoročnih sredstev, ker se aktivno poslovanje teh zavodov razvija v veliki meri na polju dolgoročnega kredita. Držati se bo pač treba zlatega bančnega pravila, ki velja za vse denarne zavode, da morejo roki zapadlosti pasiv odgovarjati rokom zapadlosti aktiv. Danes res niso razmere ugodne za najemanje dolgoročnih kapitalov, ki teže predvsem v realitete, v manjši meri pa grede v državne papirje in druge terjatve, ker so upniki doživeli že toliko pretresljajev. Toda misliti je treba tudi na bodočnost, zato bi bilo prav, da se med tujimi

sredstvi hranilnic navajajo tudi zastavni listi, zadolžnice itd. Trg za te papirje bo treba vsekakor ustvariti, saj vidimo, kam nas pelje pomanjkanje dotoka dolgoročnih kapitalov.

Med aktivnimi posli našteva zakon v členu 15. tudi posojila občinam, ki pa ne smejo biti dolgoročna, nego se morajo plačati v teku istega proračunskega leta, kot so bili najeti. Tudi mi smo za to, da se zajezi prekomerna zadolžitev občin pri njihovi hranilnicah. Toda z določbami zakona ni nič pomagano, občine bodo izgubile še ta kreditni vir, hranilnice pa ne bodo imele tako ugodnega plasmana, kot ga imajo sedaj. Z občinami imajo hranilnice razmeroma dobra izkušstva kot plačniki, zato bi bilo prav, da se dovoli tudi dolgoročen kredit občinam, vendar naj bi se ti krediti financirali z dolgoročnimi sredstvi hranilnic. Treba bo izčrpejše določil glede posojil občinam.

Zakonski osnutek pri naštevavanju aktivnih poslov žal ne govori natančno o likvidnostni rezervi, ki bi jo morale držati hranilnice. To bo moral storiti pravilnik. Novi zakon tudi ne dovoljuje vlaganja denarja v druge denarne zavode razen v privilegirane. Tako bodo privilegirani zavodi dobili nov dotok denarja, ker bodo hranilnice gotovo morale držati znatno likvidnostno rezervo že z ozirom na to, da sprejemajo tudi vloge na tekočem računu. Sedanje naložbe hranilnic pri denarnih zavodih bo treba likvidirati v enem letu. To bi pomenilo še poostrežev krize pri denarnih zavodih, saj se nahaja mnogo zavodov, pri katerih imajo regulativne hranilnice naložen svoj denar, pod zaščito. Na drugi strani pa so znašale še koncem leta 1933 naložbe pri drugih denarnih zavodih še 126 milj. Din, katerih mobilizacija bi predstavljala hud udarec, zlasti še, ker bi se morala izvršiti še na škodo drugih upnikov.

Zakonski osnutek ima tudi novo ustanovo, t. j. zbor vlagateljev. O njej govori pa samo v členu 36 na koncu tako mimogrede: da se mora objaviti bilanca najmanj 15 dni po obdržanem zboru vlagateljev. Tu pričakujemo natančnejše določil in nas zanimajo funkcije tega zbora, ker so vlagateljem določena tudi nekatera mesta v upravnem odboru hranilnic.

DVE KONTROLI

Zakonski osnutek ima kar dve kontroli. Prvo vrši komisar pri zavodu, drugo pa poseben odposlanec ministristva. Mislimo, da je boljše, da imamo že v osebni komisarija zadostno kontrolo, seveda pa morajo tudi biti izpolnjeni pogoji, da lahko komisar uspešno vrši kontrolo. Druga specialna kontrola nima pravega pomena in se bo le ustvarila nova kontrolna institucija, katerih stroške bodo plačale hranilnice. Preveč kontrol kaj lahko povzroči večjo škodo, kot pa jo lahko prepreči ena sama, pa ta dobra.

KAJ BO Z BANOVINSKIMI HRANILNICAMI?

Po novem bi morale obstoječe banovinske hranilnice likvidirati v teku enega leta. To se nam zdi zelo neumestno predlog in svariiti bi bilo že v naprej pred posledicami. Čemu vnašati v vrste vlagateljev novo zmedo, da se začenja govoriti o likvidaciji zavodov, ki imajo za seboj kot n. pr. v Ljubljani več kot stoletno tradicijo? Danes ni čas za vznemirjanje z raznimi projekti, temveč je čas in prostor samo za pozitivno delo, ki ne ruši obstoječih dobrih institucij. Sicer pa to govorjenje o likvidaciji banovinskih hranilnic ni novo. Že l. 1932 je neki poslanec iz Zagreba plediral proti nameravani ukinitvi banovinskih hranilnic in opozarjal na slabe posledice. Posebno se nam ne zdi umestno to zaradi tega, ker potem ni med občinskimi hranilnicami in osrednjimi zavodi nobenega vmesnega faktorja več in bi imeli od tega korist le osrednji denarni zavodi, ki že itak preveč ne koristijo lokalnemu gospodarstvu.

Glede naziva hranilniška prepoveduje osnutek to nazivanje vsem denarnim zavodom, ki spadajo pod ta zakon. Tu bi bilo treba napraviti izjemo za naše kreditne zadruge, ki nosijo z isto pravico naziv hranilniška kot hranilnice, ki bi spadale pod ta zakon. Gotovo ne smatrazo teh določb za kreditne zadruge za potrebne niti same hranilnice ne, ki spadajo pod novi zakon.

S tem smo nazivali nekaj pripomb k osnutku novega hranilniškega zakona, opozarjajoč pri tem, da je treba delo za reorganizacijo našega denarstva postaviti na sedanje temelje, ki so se izkazali za dobre, in naglašujoč, da ne smemo zaiti preveč

v etatizem na polju denarnih zavodov in kreditnega sistema sploh, da je treba postopati pri nameravani reorganizaciji z vso obzirnostjo, katere pri tako kompliciranih zadevah, kot sta kredit in zaupanje, ni nikoli dovolj.

Pred nadaljnjim snižanjem diskonta. Prager Presse od nedelje, 16. junija prinaša člančič iz Belgrada o gospodarskih vprašanjih v Jugoslaviji, ki da so v ospredju. Med drugim pravi, da je pričakovati z ozirom na današnji položaj nadaljnje zmanjšanje diskonta in sicer od 5 na 4%.

Konkurz. Razglašen je konkurz o imovini posestnika in lesnega trgovca Franca Krašovca na Vrhniki št. 380. Konkurni sodnik Ciril Goloub na Vrhniki, konkurzni upravnik Marjan Marolt, odvetnik na Vrhniki. Prvi zbor upnikov 1. julija ob 9 dopoldne na Vrhniki, prijava terjatve do 15. julija in ugotovitev narok 27. julija ob 9 dopoldne.

IV. poročilo Hmeljarskega društva za Dravsko banovino, Jugoslavija. Zalec v Savinjski dolini, dne 15. junija 1935. Hmeljska rastlina se še precej lepo in zadovoljivo razvija in je dorastla že do polovice višine drogov in čez. Nasadom v lahkih legah bi dobrodošlo primerne padavine. Po silnih in neprestanih vetrovih iz j. z. in vz. pogostoma silovito odvitje glavne panoge so se morale vnovič napoljevati k drogu, kar je povzročevalo obilo napernega in nujno potrebnega dela. Tačas izvršujejo hmeljarji prvo plitvo obisipavanje in rahljanje zemlje. Rastlina je zdrava. Društveni odbor.

Izvozniki Dravske banovine, ki imajo že avizirano dobrometlje v jugoslovansko-nemškemu kliringu, naj radi nujnosti takoj prijavijo svoj naslov in višino vplačanih zneskov Zdrženju eksporterjev v Mariboru, Jurčičeva 8. —

Borza

Ljubljana, 17. junija 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Bruslja, Curiha, Prage in Pariza. Popustili so London, Newyork in Trst, dočim sta narasla Amsterdam in Berlin.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi narasel na 8.80—8.90, na zagrebški pa na 8.845—8.945. Grški boni so v Zagrebu notirali 38.15—38.85. Angleški funt se je malo učvrstil ter je notiral v Zagrebu 234.70—236.30. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.25 blago

Ljubljana. Amsterdam 2956.75—2971.53, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 738.47—743.53, Curih 1424.22—1431.29, London 215.13—217.19, Newyork 4329.66—4365.98, Pariz 287.89—289.33, Praga 182.04—183.15, Trst 358.96—362.04. Promet na zagrebški borzi 820.461 Din. Curih. Belgrad 7, Pariz 20.21, London 15.09, Newyork 306.25, Bruselj 51.875, Milan 25.20, Madrid 41.875, Amsterdam 207.35, Berlin 123.40, Dunaj 37.80, Stockholm 77.80, Oslo 75.80, Kopenhagen 67.35, Praga 12.80, Varšava 57.80, Ate-ne 2.90, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.68, Buenos-Aires 0.8075.

Vrednostni papirji

Tendencja za državne papirje je bila večinoma slabša in so tudi tečaji popustili. Le begluške obveznice so se v mali meri učvrstile. Promet pa je bil znaten.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 81—82, agrarni 46—48, vojna škoda promptna 360—362, begluške obveznice 62—63, 8% Blerovo posojilo 76—77, 7% Blerovo posojilo 65.50—66.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 75—74, 7% stab. pos. 80—82.

Zagreb, državni papirji: 7% investicijsko posojilo 81 den., vojna škoda promptna 359—360, 6. 358—360.50, 7. 358 den., 8. 358—362 (359, 360), begluške obveznice 62.25—63, 8% Blerovo posojilo 75.50—76, 7% Blerovo posojilo 65.25—65.50 (65, 65.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 72.75—73 (72.75—73), 7% stab. pos. 81.50—83. — Delnice: Priv. agrarna banka 222—224, Osješka tovarna 140—150, Trbovlje 125 blago.

Žitni trg

Tendencja za koruzo je izredno čvrsta. Na eni strani je dolgotrajno pomanjkanje dežja škodovalo koruzi, na drugi strani pa se je pojavilo zanjo znatnejše povpraševanje tako iz notranjosti države kakor tudi za inozemski račun, za izvoz v Italijo in Avstrijo. Na drugi strani pa blaga ni radi absolutne odsotnosti ponudbe. Cene so bolj nominalne in zahtevajo danes za banaško blago 76, za Sisak 97. Slabša pa je razmeroma tendencja za pšenico.

Sport

Nogometne tekme za balkanski pokal

Sofija, 17. jun. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Včeraj popoldne so se začele nadomestne tekme za balkanski pokal. Prisostvovalo jim je 15.000 gledalcev. Tekmi je prisostvovalo tudi kralj Boris v spremstvu zunanjega ministra Kjosovanova, železniškega ministra Kofjanova, pravosodnega ministra Karaguisova, sofijskega župana in članov poslaništev balkanskih držav. Prihod kralja Borisa je obištevno pozdravilo s toplimi ovacijami. Kralj je imel pri tej priliki tale nagovor: »Bolgarija je srečna, da se v njeni prestolnici vrši peti nogometni turnir za balkanski pokal. Pozdravljam vse udeležence pri tem miroljubnem tekmovanju dobrega tovarštva, ki bo pripomoglo k boljšemu priznanju in medsebojnemu zbliznanju med balkansko mladino ter gojilo čuvstva prijateljstva in medsebojnega spoštovanja. Nato so vsa štiri moštva defilirala mimo ob zvokih nacionalnih himen, ki jih je sviral vojaška fanfara. Na čelu povorko so nosili zastave balkanskih držav. Obištevno je pozdravilo igralce s toplimi ovacijami. Prva tekma, med nogometnim moštvom Grčije in Bolgarije, se je končala 5:2 (3:1) za Bolgarijo. Bolgarsko moštvo je predvajalo zaprti igro velikega poleta; Grki so pa podali elegantno igro in lepo tehniko. Pripetil se ni nikak incident. Danes se bo vršila tekma med Jugoslavijo in Romunijo.

SPD v Bolgarijo
Izlet SPD v Bolgarijo. Čez mesec dni bodo odpovali naši planinci v bolgarske gore in k Oraunom morju. V večji skupini bodo posetili naši turisti areči Julija bolgarske planinske tovaršice ter si v njihovi družbi in v njihovem spremstvu ogledali med drugim lepota tudi čisto mlinsko se povzpeli na vrhane Pirina in ob zelenih gorskih jezernih obdobjah čar bolgarskih gora ter se končno odpravili do Varne, kjer se bodo kopali v valovih Črnega morja. Izlet je sestavljen tako, da se ga lahko udeležil vsak povprečen planinec, ki je kolikor toliko vajen hoje po gorah. Dnevni pohodi bodo trajali pet do šest ur, če se kdaj daljši se jih lahko izogne tisti, ki bi mu bile to preveč. Vzpomi bolgarskih gora so zelo polobni, v splošnem lažji kot pri nas. Za prenos priloge bodo na razpolago meseč. Kodor je bil že na Golici ali na Kamniškem sedlu, mu vpon na Musnia — 2925 m — in na El Tepe ne bo delal nikakih težav. Ponedeljek, 15. julija: Odhod iz Ljubljane z večernim vlakom ob 20. uri. — Torek, 16. julija: Prihod v Sofijo ob 22.40 uri. — Sreda, 17. julija: Ogled Sofije. — Četrtek, 18. julija: Z avtomobilom Samokov. Camkorja in vzpon do koč Musalia — 4 do 5 ur hoda, 2900 m, lahka tura. — Petek, 19. julija: Vzpom na vrh Musalia — 2925 m — in povratek na Camkorjo čez Sitnja-kovo ter z avtomobilom vožnja Camkorja-Samokov-Banja-Saparova. — Sobota, 20. julija: Vzpom na koč Skakava-Saparova čez Jurdulo-Bjelovo in z avtomobilom do 2900 m. Rileški samostan. — Nedelja, 21. julija: Vožnja Rilski samostan-Banako z avtomobilom. — Ponedeljek, 22. julija: Pohod do koč Banderice v Pirinu 4 ure, vzpon na El Tepe — 28 nadalnje 3 ure. — povratek v koč — eno uro. — Torek, 23. julija: Koča Banderica-Vasiljaška jezera-koča Damjanjica — 5 ur. — Sreda, 24. julija: Koča Damjanjica-Papazgiol, povratek v koč Damjanjico — 8 do 9 ur; kdor noče, počiva v Danjanjeli. — Četrtek, in petek 25. julija: Koča Damjanjica-Banako, dalje z avtomobilom čez Jurdulo-Bjelovo in z avtomobilom iz Bje-lova Plovdiv ter vožnja Plovdiv-Trnova-Varna. — Sobota, 27. julija: Varna. — Nedelja in ponedeljek, 28. in 29. julija: Povratek preko Sofije v domovino. Vsak udeleženec mora biti član Slovenskega planinskega društva, ker se bodo poslužili izletniški popustov za čezalce na podlagi oblike. Skupni stroški bodo znašali okrog Din 1700. Za morebitna vživana naj ima vsak udeleženec pripravilnih okrog šest fotografij, formata 6 x 9 in naj pošlje dve sklici do 22. t. m. SPD v Ljubljani. Oprema se bo sestavila v Sofiji ali Varni; stroški bodo višji za en. Din 1000.— (turški vizum, vožnja in dvodnevno bivanje v Carigradu). Obvezne priloge sprejema pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4, najdalje do 22. junija t. l. Vabimo planince in planinke, da se v obilnem številu udeležijo tega pravega skupnega izleta slovenskih planincev v Bolgarijo.

JUGOSLAVIJA—MILAN

Belgrad, 17. jun. B. Nogometna tekma med Jugoslavijo in Milanom je končala 5:3 (2:1).

Hudičev graben je razmeroma malo znana romanijska soteska v neposredni bližini Celja. Skozi sotesko šumi potok, ki obkrožuje, preskakajoče skale, množico silovitih slapov. Izletnik se tu razvaja, da občuduje divne naravne prizore v tem skritem kotiču podi mogočim, sklonitim Srebrotnikom. Pot je tod skozi zaznamovana z osemletni, začena se pri železniškem mostu pod restavracijo Stegu, vodi nas mimo znane Kolenčeve gostilne, dalje preko travnikov, skozi Ljubko vasio, pri samotnem mlinu pa krene navzgor, da nas privede po potoku gozda do spodnjega vhoda v Hudičev graben. Sicer neznan potok ob nalivih močno naraste, zato se nadaljna pot po soteski marsikje spremeni v železno stopnico v obliki klinov, pritrjenih ponokd vložka po steni. Tu moraš previdno stopiti, ker ti pretli spodaj nenavaren prepadi, biti moraš samozavestna, zato pa občutiti na svoji poti tam več užika in zadovoljstva. Skozi sotesko je hodilo svojčas mnogo laletnikov. Zadnji dve leti, ko je bila pot slabe vzdrževana, pa so se je večinoma izgubili. Dasi so stroški za popravila prav občutni, je vendar SPD, spozorumno z oskrbnikom Celjske koč, pred kratkim pot skozi sotesko spet uredilo. Sedaj je pot lahka, prijetna, korak za korakom pa nas spominja na planinske ture, zato je izobol zanimiva. Pri zgorjem izhodu iz soteske se coplje tri poti: leva, s črno navzgor, na palje na vrh Srebrotnika, srednja v vas Svetije, a dema, markirana, v Celjsko koč, kamor dospemo v dobri pol uri in kjer nas čaka izvrstna postrežba. Okrepilo se nam bo pač prilogo, saj imamo za seboj »turo« skozi — Hudičev graben!

Stužbene objave Ljubljanske hazenske podzveze. Redna seja upravnega odbora bo drevi ob 20 v posebni sobi kavarn Evropa. Dnevni red je zelo važen. Sestanek hazenskih sodniških pripravnikov. Kandidati, ki so se prijavili za hazenske sodniške pripravnike, se vabijo na sestanek drevi ob 19.30 v posebni sobi kavarn Evropa. Vabljeni so tudi interensni, ki se do sedaj še niso prijavili. Na sestanku bodo določene ure za teoretični in praktični tečaj. SK Lirijska, Hazenska sekcija. Jutri morajo k zdravniškemu pregledu: Ivica, Bernik, Darinka, Vida, Zaje, Jurkovič. Biti morajo najkasneje ob 16.30 v protibakteriološkem dispanzerju na Miklošičevi cesti 30. Od 18 dalje bo treading za vse hazensčice in atletinje na Stadionu.

Pridobivajte novih naročnikov!
v kateri se nam obeta dobra letina, ker je ugodno vreme popravilo stanje posevkov. Na ljubljanski borzi se cene koruze narasle, dočim so drugi predmeti ostal neizpremenjeni. Ljubljana (franko nakladna postaja, plačlic proti duplikatu). Pšenica: 78 kg 2% 139—144, ban. 78 kg 2% 138—141, oves: slav. 108—100, koruza popolnoma suha s kvaliteten garancijo bč. 78—80, ban. 76—78, moka: niča bč. 235—245, ban. 230—240, št. 2. 210—220, št. 5. 190—200, otrobi: debeli bč. 100—105. Budimpešta: Tendencja stalna. Promet minimalen. Pšenica: junij 16.68—67—75, zaklj. 16.72—73. Rž: junij 11.00, 11.02—10.98, zaklj. 11.11.02. Koruza: junij 11.25—30—27, zaklj. 11.26—28; avg. 11.07—05, zaklj. 11.05—06.

Advertisement for Ivan Kobal, a wine merchant. Text includes: 'NAS DOBRI OČE, TAST ODNOSNO STARI OČE, GOSPOD IVAN KOBAL ZEL. NADSPREVODNIK V POKOJU'. It mentions a death notice for a man aged 86, and provides contact information for his business in Ljubljana.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovnjaki oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pečitna vrstica po Din 256. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Dekle
za kuhinjo in k otrokom išče službo. Ponudbe pošljite na »Slov.« v Ptuj. (b)

Hlapec
vesten, trezen, pošten, zdrav, močan, z dobrim spričevalom, vajen vsakega popravila, zanesljiv — išče stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7031. (a)

Denar

Posojila
na vložne knjižice dale Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10

Službodobe

Sobarico
smožno nemščine - sprejem za letoviški pension. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6940. (b)

2 ali 3 kamnoseke
za grobo obdelavo kame- nja sprejem takoj. Oglasi- ti se na delu pri cerkvi v Komendi. (c)

Pridno dekle
vajena vsakega dela in kuhe - se priporoča v župnišče ali boljše hišo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7025. (b)

Praktikantinja
za vsa pisarniška dela, po možnosti z znanjem srbo- hrvaščine - iščem za ta- koj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Junij 19« št. 7020. b

Služkinjo
vajeno dela v gostilni - sprejem. Plača po do- govoru. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7019. (b)

Potniki
dobe zaslužek. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Slika«-6834. (b)

Vnajem

Lokal s skladiščem
in dvosobnim stanovanjem vred oddam s 1. avgustom na Tržaški cesti 5. (n)

Gostilno
v centru mesta oddam v najem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7042. (n)

Dvostanovanjska hiša
pritlična, z električno raz- svetlavo, je ugodno na- prodaj pol ure od postaje Grosuplje. - Naslov pove- uprava »Slovenca« p od št. 6766. (p)

Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah GERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Kosilo Vam bolje tekne

če spijete približno pol ure pred jedjo kozarec

Rogaške Slatine.

To Vam na prijeten način pospeši pre- bavo.

Stanovanja

ODDAJO:
V Čirčah pri Kranju oddam v najem dve sobi s kuhinjo v novi hiši. — Vprašajte v Smledniku št. 42. (e)

Posestva

Kupim kompleks
zemljišča do 10.000 m² in sicer v najbližji periferiji severnega dela Ljubljane. V ponudbi je navesti, če je zemljišče parcelirano in in ceno. Ponudbe upravi »Slov.« pod šifro »Proti gotovini« št. 6928. (p)

Vila
s sigurno eksistenco, ve- likim vrtom in pritliklami - naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod šte- v. 7032. (p)

Glasba

Muzika

prodaja prvovrstne inoz. klavirje. — Popravlja in vgrajuje strokovnjaško in najceneje. — Izposojuje in prodaja tudi preigrane instrumente.

LJUBLJANA
Miklošičeva cesta št. 4 preje Knafljeva ulica št. 4

Objave

Preklic
Podpisana preklicujem in obžalujem vse, kar sem neresničnega govorila o Anđeli Jenko, trg. pomoč- nici iz Gorican in se ji zahvaljujem, da je odsto- pila od tožbe. — Franci- ška Čarman. (o)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajate ali motorja bi znebiti se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovencev najmanjši inšerat

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudj v veliki izbiri najugodnej- je in naiceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidov- ska ulica in Stari trg. (l)

Zdrav odbran krompir

oddaja dokler še kaj zaloge 1 kg po Din 1.25 tvrdka A. VOLK Ljubljana, Resljeva c. 24

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Tyrševa cesta (palača Poštni dom) sprejema vsakovrstna naročila, tiščoča se „Slovenca“, in daje tozadevne informacije

inž. Borštner Ognjeslav

poobl. civ. strojni inženjer, Ljubljana — Pražakova 8/I vrši vse strojno-inženjerske posle ter dobavlja vse vrste strojev, predvsem

vodne turbine

VINO

Stara, renomirana dalmatinska firma, išče solidnega, agilnega, že vpeljanega zastopnika za Slovenijo za prodajo na veliko. — Ponudbe na Interreklam dd. Zagreb, Masarykova 28, pod „Vino K-3211“

Ugodno kupiš:

barve (suhe in oljnat), smajl lak, firnež, terpenin, zidarske, pleskarske in umetniške šopiče, umetni- ške oljnat barve v tubah ter vse v to stroko spa- dajoče predmete. Poseben oddelek parfumerije pri

Franz Drago,
Ljubljana, Stari trg št. 11. — Telefon 20-45.

Kovač in kmetovalec

Vsakovrstno železo in je- klo, šine za kolesa, osi in vzmeti, vijake, kovaško orodje in vso železnino nudi po nizkih cenah — Fr. Stupica, trgovina z že- leznino, zaloga poljedel- skih strojev, razstreljiv in čebelariskih potrebščin. — Nakup starega železa in drugih kovin, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (l)

Vedno svežo pšenično krušno, rženo in koruzno moko

dobite v Javnih skladi- ščih, Tyrševa cesta št. 33 pri tvrdki **FRAN POGACNIK** d. z. o. z.

Širite »Slovenca«!

Obrt

Entel - ažur - plise
izvrši ekspres — Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukel. (t)

KUBANY-JEV MATE ČAJ
hrani ter krepiča živce in mislice. Pospesu- je prebavo, dela apetit, regulira delo- vanje arca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne giba ne revme. Dobi- li pri zaustopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Loustek, Ljub- ljana, Resljeva c. 1, ako pošljete v nasre Din 15.—, Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pije- te ga redno!

Tinčkove in Tončkove prigode

56. Gorila se dečkoma izneveri

Kmalu nato sta bila dečka že pripravljena za odhod. S puška mi v rokah sta se previdno pomikala skozi gozd. Gorila jima je ne- kaj časa zvesto sledila, potem pa je njeno pozornost zbudil majhen brošč, ki je kobacal po tleh. Norčava, kakor je bila, je hitro počepnila in začela brošča razposajeno zgečkati s prstom: buč! buč! Kuža Muki pa je sedel za njo in začudeno zmajal z glavo, kakor bi hotel reči: »Takole velika opica — pa še tako otročja!«

Nenadoma je gorila planila na noge in divje zatulila: »Hau-hoo!«
Kaj jo je tako razburilo? Iz gošče je prilomastila druga, precej manjša in mlajša opica. Naša znanka je zgrabila korobač in se spu- stila za sorodnico, a gotovo ne zato, da bi jo s korobačem naklestila, ampak zato, da bi jo od veselja objela. Obšlo jo je pač domotožje...
»Oh, kakšno smolo imava!« je zajavkal Tonček. »Zdaj je go- tovo ne bova videla nikoli več.«

JOSIP ČARMAN
nameščeneec drž. železnice v pokoju
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 19. junija ob pol 4 popoldne iz Vidovdanske ceste št. 9 na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 17. junija 1935.
Globoko žalujoče rodbine:
Čarman, Pirc in Szillich.

Marija Hladnik roj. Susman
dne 17. junija, po dolgem, mukopolnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere. — K večnemu počitku jo spremimo v sredo, dne 19. junija ob 17 popoldne iz hiše žalosti Sv. Jakoba trg št. 10 na mestno pokopališče v Škofji Loki.
Škofja Loka, dne 17. junija 1935.
Zalujoče rodbine: Hladnik, Ustar, Rablč, Gselman.

Marka Smrekarja
posestnika
ki so danes ob dveh popoldne, prevideni s sv. zakramenti, odšli v boljše življenje. Pokopali jih bomo v torek 18. t. m. ob šestih popoldne.
Kropa, dne 16. junija 1935.
Aleš Smrekar in sestra.

Dolores Wieser PEVČEK
Ljubzenska zgodba mlade duše
Ko vidi, kako je vznihena gospa Lilja nad dobrotami z Ložarjeve svatbe — veselil se je te vznihčnosti — se zdaj samo še raztreseno smehlja. Na radovedna vprašanja fantičev odgovarja samo na kratko:
>Góst moram iti.<
>Kdo pa je ona?<
>Kaj vem! Kölnhof, tako je rekla.<
>Ampak kdo je?<
Nihče ne ve. Tuja princezinja — tako lepe še niso nikdar videli v Št. Vidu.
Zvečer so pri dobri jedi vsi pozabili na tujo princez- injo. Samo Ivan ne.
Sladek, težek vonj njene roke se mu je moral za- plesti v lase. Še nikdar ni videl tako bele roke.
Skušnjava.
Pater rektor hoče že vtretje izvedeti od Ivana, kako se sprega neki latinski glagol, toda sicer tako pazljivi šolar stoji in si ne ve pomoči. Izsledujo zre pater Caha- rija dečka v zažareli obraz. Kaj namerava fantič popu- stiti?
>Za kazen ostaneš tukaj, sedi!<
Ivan vztrepetala, milo proseče pogleda učitelja in ko vidi, da se ta več ne zmeni zanj, ampak pokliče drugega, sede in postaja še nemirnejši.
Ura se počasi plazi dalje. — Štiri. — Pater rektor vstane in začne moliti po pouku. Dečki molijo glasno in drdraje z njim in pograbiijo potem vsak svoja šila in ko- pita in gredo. Ta ali oni se še škodoželjno zareži Ivanu,

ki se z narejeno malomarnostjo naslanja na klop; lica mu pali sram kakor ogenj, srce mu pretresa kljubest, kes in neučakljivost. Končno je šolska soba prazna. — Dečko sedi tiho v klopi in zrak se mu zdi težak in za- gaten. Dve muhi brenčita po oknu gori in doli. Na za- pah mu vise gosli. Sliši, kako so se zunaj odprla vrata šolske pisarne. Ali patra rektorja še dolgo ne bo? Bilo bi mu kakor odrešenje, če bi mogel imeti prav kljubo- valne misli. Toda čudno težka zavest krivde jim ne pu- sti blizu. Ne more si tega prav tolmačiti, vendar se čuti tako razdvojenega in hudobnega.
Četr na pet. Rektorja še vedno ni. Zdaj pa bo go- spodična že prav gotovo čakala? Bo že nepotrpežljiva in huda? Ga bo navsezadnje še domov nagnala? Prosim, ljubi Bog, daj, da rektor kmalu pride! — Ali naj gre prosit v pisarno?
Pol petih. Rektorja še vedno ni. Morda je sploh že odšel in bo moral sedeti tukaj do jutri zjutraj. Ivan za- cepeta z nogami in vzdihne. Pride mu na misel, da bi pač moral vse trpljenje veselo nositi iz ljubezni do Boga. In zbere vse moči in sede, kakor je treba, toda jok ga davi v grlu.
No, slednjič se končno zunaj vrata le odpro, koraki se bližajo, pater rektor stopi v sobo. Ivan skoči na noge. >Že znaš?<
>Znam. Saj sem znal že prej — le pazil nisem.<
Pater rektor je nameraval fantiču prav za prav od- zvoniti svarilno pridigo. Ko pa vidi razmučeni obraz, kako mu žarijo lica in oči od velikega sramu in silne razburjenosti, si reče sam pri sebi, da naj rajši povpra- šuje, kakor krega. Torej sede v klop poleg Ivana.
>Na kaj pa si danes toliko misliš?<
Dečko še bolj zardi, vendar oči ne okrene vstran.
>Sam prav ne vem,« reče. >Gost bi moral iti v

grad, v Kölnhof — in se mi zdi tako smešno.<
Rektorjevi pogledi gredo za gosli.
gospodična: gospa pl. Wertenspreis.<
>Ne vem, kako ji je ime. Toda pač, tako je rekla gospodična: gospa pl. Wertenspreis.<
Rektorju se zdi malce čudno, da bi si tiha gospa kar nenadoma začela naročati godce.
>Boš sam godel?<
>Ne, na drugo violino. Na prvo gode — maestro in morda zna gospodična tudi kaj.<
>Katera gospodična?<
>Tista, ki je bila včeraj pri nas.<
>Te je ona povabila?<
>Da, za danes ob štirih.<
>No, potem moraš pa kar teči. Bodi priden in skro- men in dobro naredi svojo stvar!<
Ivan skoči k oknu ter sname gosli, si ogrne plašček, pozdravi in odvrti.
Smehljaje se gleda menih za njim. Privoščji fantiču, da dobi tudi kaj dobrega pod zob in se razveseli dobre godbe. Samo zakaj je bil tako vzbujen? — Kajpada, boji se, da ne bi prišel prepozno in pa — plemenite dame!
Sence lepih topolov v drevoredu, ki vodi do gra- diča, padajo že precej na daleč čez dehtečo tratino. Pri- jazno in svetlo leži staro, prostorno domovanje med eve- točim drevjem. Vrata v park so samo priprta. Dečko gre naglo po potu, z drobnim peskom posutem, k velikim vratom in odpre težko durnico. Brž ko stopi v vežo, že pride od duri na levo strežaj v modrem žametu in umer- jeno namigne Ivanu, naj gre za njim. Kakor v sanjah stopa deček za strežajem po stopnicah, s preprogami pogrjenih. Steklena vrata na hodnik se odpro.

S. M. Felicite Kalinšek je izšla v novem osmem natisu 15. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjižarna.